

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveša«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list a članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Zadruga za kmetijski kredit in učiteljstvo

Danes, ko kmetovalec pri obstoječih ob-
čih kreditnih zavodih nima tako rekoč nobe-
nega kredita več, je ustanova zadruga za kme-
tijski kredit še prav posebno važna. Zaradi
omajane likvidnosti obstoječih denarnih za-
vodov je zaupanje publike za vlaganje pri-
hrankov čeprav neupravičeno, toda vendar —
padlo. Tisti, ki imajo denar, ga spravljajo in
ga tako odtegujejo prometu. Sami izgubljajo
obresti, obtok denarja pa je postal tako maj-
hen, da niti zdaleka ne more zadoščati. Na-
dehati se je, da bo zaupanje v omenjene za-
druge vsled lokalne agitacije in možnosti
lažjega nadzorovanja njih delovanja ravno
vsled lokalne omejitve pripomoglo k temu,
da kmetijstvo ob pomoči države vendarle
pride do novih virov kredita in da se bo po-
živilo redno varčevanje ter da započne zopet
obrestonosno vlaganje denarja.

Vloga učiteljstva v teh stvarih je vele-
važna. In to ne samo z ozirom na izboljšanje
kmetijskega kreditništva in z ozirom na ob-
novitev zopetnega vlaganja denarja na obre-
sti, nego tudi za učitelja kot posameznika in
za stan. Ljudje, ki sprejemajo denarne vloge
in ki dajejo posojila, čeprav ne iz svojega,
dobijo med narodom prav poseben ugled in
spoštovanje. Njih položaj med narodom po-
stane sila važen, tako važen, da so ljudje oko-
li denarnih zavodov v preteklosti to okolišči-
no marsikje izkoriščali celo strankarsko in so
kreditojemalca vezali na pripadništvo k stran-
ki, kateri je pripadalo vodstvo takega zavo-
da. Tako smo pri nas imeli različno usmerje-
ne hranilnice in posojilnice. Slično je bilo tu-
di drugod. Posebno kmetijsko ljudstvo je bilo
v tem pogledu tudi v svojih lastnih kreditnih
zadrugah, rafajznovkah, izročeno v oblast in-
teligentov, ki so jih vodili in ki so večinoma
bili eksponenti političnih strank.

Učitelj, ki bi se sedaj lotil dela v kmetij-
skem kreditništvu, v velikanski večini tudi v
predstojanjuarški dobi ni bil tako fanatičen
stranar, da bi svoj vpliv kot funkcionar v
kreditnih ustanovah strankarsko izrabljaj, po
večini je bil in je še idealist, ki mu je najprej
pred očmi interes naroda, njegov mir in na-
predek.

Ko se je bil pred nekako 9 leti začel
v ministrstvu za kmetijstvo pripravljati osnu-
tek zakona o zadrugah za kmetijski kredit,
se mi je izrecno reklo, da se hoče s tem pre-
prečiti, da bi bili krediti zadeva strank itd.,
nego da se hoče, naj bi bili predvsem to, kar
bi morali biti in čemur so namenjeni in da
ima biti izključeno vsako strankarstvo. Kre-
dit ima biti v podporo in oporo gospodarstva
in samo gospodarski naj bo. Sodelovanje uč-
iteljstva v teh novih zadrugah bo lahko sreča
za kmetijstvo, za njih same pa bo tudi poleg
zavesti, da delajo za istinske koristi naroda,
donašalo ugled in spoštovanje, pa končno tu-
di lahko nekaj zaslužka. Marsikateremu, ki
ga je potreben, bi prišel prav in bi mu ne bil
v nečast.

Na deželi bo manjkalo inteligentov, ki
bi mogli take zavode voditi ali vsaj opravljati
tehnično delo. Te zadruge ne bodo imele ve-
liko režijskih sredstev, ker bodo poslovale ob
razmeroma majhnih zaslužkih in zato si bodo
malokje mogle držati stalno tehnično osebje,
dočim bi učitelj mogel priložnostno vse delo
skoraj igrati opraviti (vsaj pri manjših) in za
to dobiti vendarle neko honoriranje svojega
dela. Če se prav oprime stvari že pri ustanav-
ljanju, ne bo igral tiste podrejene vloge, ka-
kor jo je žalilob prej marsikdaj moral, bil je
le bolj pisar, sedaj bi lahko bil uvaževan so-
činitelj.

Sedaj pa k stvari sami.
Na osnovi čl. 17. zakona o kmetijskem
kreditu je bil leta 1925. izdan tozadevni prav-
ilnik, katerega je sedaj vlada nadomestila z
novim z dnem 21. marca t. l. (»Službene no-
vine od 25. marca t. l.). V »Službenem listu«
naše banovine še ni objavljen, zato naj tu
sledi nekaj podatkov, ker sedaj se bo zakon
začel definitivno izvajati.

Namen in naloga zadruga za kmetijski
kredit je, kakor se da že iz imena sklepati,
pač racionalno preskrbovanje kmetovalcev s
kreditom ob podpori države.

Najnižja in najvažnejša edinica te usta-
nove je krajevna zadruga za kmetijski kredit,
njej nekako nadrejena instanca kot nekaka
zveza in revizijska oblast je banovinska za-
druha za kmetijski kredit na sedežu banske
uprave, najvišja in kot nekaka centralna zve-
za vseh pa zemaljska (deželna, celodržavna)
zadruga za kmetijski kredit v Beogradu.

Od številnosti krajevnih zadrug je odvis-
no tudi uspešno poslovanje ostalih, nadreje-
nih stopenj. Ker bo država pomagala z de-
narnimi krediti, je važno, da se pri nas čim
prej ustanovi čim več krajevnih zadrug.

Pozanimajmo se torej tu o krajevni za-
druhi za kmetijski kredit.

Ustanavljati jih smejo samo kmetovalci
brez vsakega predhodnega dovoljenja ali
vprašanja. Vendar morejo biti njeni člani tu-
di nekmetovalci, posluževati pa se ne morejo

ugodnosti za dobivanje kredita, ker ta je na-
menjen samo kmetijstvu.

Baviti se sme ta zadruga samo z daja-
njem kreditov kmetijske prirode, vsi drugi
posli so ji prepovedani.

Jamstvo je neomejeno in solidarno. To je
prav in potrebno, ker to povečuje zaupanje
vlagateljev in priganja vodstvo k previdnosti
pri dajanju kreditov, s čimer je onemogočeno
prezadolževanje posameznika.

Okoliš zadruga se običajno krije z okoli-
šem ene, lahko pa tudi več občin. V isti ob-
čini ustanovitev še ene ali več takih zadrug
načeloma ni dopustna.

Zadruge more ustanoviti najmanj dvajset
kmetovalcev. Člani lahko postanejo tudi raz-
na kmetijska udruženja, razen hranilnic in
posojilnic. Hranilnice in posojilnice ter slični
kreditni zavodi se morejo pretvoriti v zadru-
go za kmetijski kredit (ako taka že ni usta-
novljena), če likvidirajo in se popolnoma pri-
lagodijo pravilom zakona za kmetijski kredit.
Marsikje pri nas bi taka prilagoditev morda
bila umestna.

Delež mora znašati najmanj 100 Din,
vplača se lahko v obrokih. Glasi se na ime.

Druga notranja upravna vprašanja odn.
določila so slična določbam pravil drugih za-
drug, radi revizije pa veljajo tu posebna za-
konska določila. Redni občni zbor se mora
vsako leto izvršiti do 31. marca.

Naloga krajevne zadruge za kmetijski
kredit je:

Urejen in oskrbovan šolski vrt

Ko se ocenjuje delo učitelja vrtnarja, se
često čuje trditev, da so šolski vrtovi po ve-
čini slabo urejeni. Ker se take sodbe ponav-
ljuje tudi v zadnjem času, bo prav, če tako
trditev nekoliko razčistimo ter poklicanim in
nepoklicanim sodnikom uravnomo smer kriti-
ke tako, da bo pravična s strokovnega in go-
spodarskega stališča.

Zdi se mi namreč, da sta v zgornjem na-
slovu združena dva pojma, ki v praktičnem
življenju predstavljata vsak za sebe celoto.

Kaj je torej z urejenim šolskim vrtom?
V splošnem se smatra za urejen vrt samo oni
vrt, ki ima lepa ravna pota in stezice, enako-
merne rabate in gredice, kjer so drevesa in
drevesca posajena v ravnih vrstah itd. Še
lepše urejen se nam vrt seveda zdi, če ima
končno poleg vsega tudi vrtno lopo, pa če ta
namenu in potrebi odgovarja ali ne. Je seve-
da še dokaj reči, ki delajo videz dobro ureje-
nega vrta, ki pa jih ne bom našteval.

Prav tako! Verujem tudi jaz, a se moram
vprašati, če je tako urejen vrt zasluha le uč-
itelja vrtnarja.

Kdor pozna vsaj od vrha vrtove naših
šol, ta ve, da ni tako. Nič lažjega, kakor na
ugodnem svetu izpeljati ravne ali lepo zaok-
rožene poti in stezice, ki tako čudodelno
vplivajo na naše oko, posebno če je v vrt-
narju nekaj okusa in praktičnega znanja.

Drugače je pa s tole stvarjo na vrtovih,
kjer je še o sv. Jakobu »ledena« zemlja, kjer
ne moreš postaviti niti dvoje dreves v ravno
vrsto, kjer ne moreš na tako enostaven način
izpeljati stezic (o potih niti ne govorim na
naših »vrtičkih), kjer ne moreš spraviti v red
niti par desetletnih drevesc v drevnecni itd.

Razporeja in ureja se tak šolski vrt ta-
ko, kakor zemljišče dopušča, tu tudi vrt vodi
vrtnarja, v prvem primeru pa vrtnar vodi
zemljišče po že izdelanem načrtu.

Ureditve obeh zahteva dela in celega
človeka, le da ima prvi dane vse pogoje, dru-
gi si jih pa mora sam ustvariti. Zavedam se,
da je prvi za oko lepši, a ne morem trdit, da
je urejen samo prvi, drugi pa, ki je morda kje
ob hribovski šoli na kamenitem svetu, pa ne.

Tudi zelo važen problem

Škocijanska kronika je v zadnjem tednu
zabeležila dva sirova pretepa, ki sta oba za-
hlevala smrtno žrtev. Na žeganju... je po
divjem pretepu obležal smrtno nevarno po-
škodovan...

Do sirovega pretepa je prišlo tudi v...
kjer se je vršilo žeganje... Točila se je
močna kapljica... Ko se je posestnik J. P.
precej napil... Po kratkem rvanju se je zgru-
dil... oblit s krvjo. P. je z nožem nekajkrat
sunil se v obraz... Celo komaj 14-letni sin
posestnika P. je obdeloval nasprotnike s ste-
klenicami in kozarci...

(»Jutro« 14. maja.)

Odprite časopise v torek in sredo pa tu-
di druge dni in čitali boste vedno polno ena-
kih poročil. Vedno isti refren... kapljica...
pretep... nož... oblit s krvjo.

Koliko nesreče, koliko gorja!

A koliko še več skritih tragedij, poga-
ženih sreč, uničenih nad, uničenih življenj,

1. dajanje kratkoročnih in srednjedolgo-
ročnih kreditov svojim članom za izboljšanje
ter pocenitev proizvodnje, seveda proti var-
nosti;

2. dajanje kreditov članom za nabavo
kmetijskih proizvodnih potrebščin, kreditov
za skupno pridelovanje, predelovanje in za
skupno vnovčevanje kmetijskih dobrin;

3. sprejemanje vlog na obresti v obče,
torej tudi od nečlanov;

4. gojitev štednje tako pri odraslih kakor
tudi pri otrocih, tkzv. dečja štednja;

5. strogo nadzorstvo nad uporabo danih
posojil in kreditov;

6. strogo izvajanje določil, kakor si jih
za poslovanje zadruge postavijo člani s prav-
ilnikom.

Do rezervnega fonda člani nimajo pravi-
ce. Ta se nabira in uporablja v prvi vrsti za
izravnanje morebitnih poslovnih izgub.

Banovinsko zadruho kot zvezo tvorijo
krajevne zadruge za kmetijski kredit. Vsaka
članica mora imeti vsaj en delež po najmanj
1000 Din.

Mnenja sem, da vprašanja: »ali naj se
angažira v delu za te ustanove kmetijskega
zadružnega kreditništva« — učiteljstvo, ne
more in ne sme prezreti, nego ga mora teme-
ljito premisliti z narodnogospodarskega, kul-
turnega in državopolitičnega vidika z ozirom
na današnji položaj denarnega trga ter z ozi-
rom na lokalne potrebe in razmere.

Menim, da se bo odločilo za aktivno in
iniciativno delovanje v tej stvari.

Dipl. agr. A. Jamnik

gнал je, da se je zgodilo približno 49% vseh
zločinov in pijanosti, v nekaterih letih še celo
55%.

Tabela »Gruber und Kraepelin« nam ka-
že sledečo sliko:

1143 telesne poškodbe, razdeljene na po-
samezne dni v tednu:

nedelja in prazniki 628 = 54,8%, pone-
deljek 182 = 15,9%, torek 95 = 8,3%, sredo
67 = 5,9%, četrtek 62 = 5,4%, petek 82 =
7,2%, sobota 94 = 8,2%.

Razdeljene po krajih:
gostilna in pred gostilno 742 = 66,5%,
stanovanje 86 = 7,7%, cesta 98 = 8,8%, de-
lavnice 87 = 7,8%, neznan 102 = 9,2%.

Dr. Anton (Graz) je pri 1000 slabomnih
otrocih dognal 829 starše. Od teh je imelo
471 očeta, 84 mater, 65 očetov in mater pijance.

Legrain je preiskal potomce 215 rodbin
pivcev. Med 640 otroci, ki so ostali od 814,
je bilo: 50,3% slabotnih, 30,8% pivcev, 22,7%
slabomnih, 20,5% božjastnih, 9,7% zločin-
cev. Itd. itd.

Dr. Mikič je izračunal sledeče srednje
številke:

V Jugoslaviji zapijemo letno	4.202.400.000
radi »plavih« izgubimo	3.901.875.000

skupna škoda	8.104.275.000
--------------	---------------

Mislím, da je vse to tudi zelo važen pro-
blem, ki bi mu morali vzgojitelji naroda tudi
posvečati vsaj nekaj pozornosti.

Posebno slovenski učitelj!

Polkovni poveljnik brat Srb je, ko je pi-
sec teh vrstic na krstni slavi odklonil alko-
holno pijačo, začuden vzklíkní: »Kako to!
Ne znate ove »Jedan Slovenac i dve litre vi-
na tvori tercet!«

Torej je to zelo naš slovenski problem!

Rešili ga bomo vsaj delno le z intenziv-
nim delom, ki bi pa moralo biti že enkrat med
vzgojitelji organizirano.

Kje ste tovariši dobre volje, koliko vas
je, kako vam je ime?!

Horvat Rudolf, Škofja Loka.

Splošne vesti

— Razpis službenih mest. V 35. številki
»Učiteljskega tovariša« so bila objavljena
prosta službena mesta, ki nam jih je poslala
v objavo kr. banska uprava. V 38. številki
objavljena prosta mesta so bila popravljena
od strani ministrstva prosvete. Za vlaganje
prošenj naj se upošteva le mesta, objavljene
v 38. številki.

— Počitniški pedagoški tečaj na Pohorju.
»Pedagoška Centrala« v Mariboru priredi z
gmotno podporo kr. banske uprave v Ljub-
ljani v dnevih od 3. do 15. julija t. l. počitni-
ški pedagoški tečaj pri Ruški koči na Pohorju
(1250 m nadm. viš.). Tečaj je zamišljen kot
spojitev pedagoškega študija z letovanjem ter
bo nudil udeležencem ob enem s strokovno
izobrazbo tudi nekaj oddiha in razvedrila v
svežem planinskem zraku. Predavanja se bodo
vršila na prostem med zelenjem, za slabo
vreme pa je na razpolago prostorna dvorana.
Dopolodne bodo predavanja, popoldnevi pa
bodo služili solčenju, kopanju ter izletom
na Pohorju. Ob večernih urah se bodo vršili
prosti razgovori o dopoldne predelanih pro-
blemih. Program tečaja bo v glavnem sledeč:

1. Biološke osnove pedagogike. — Prosv.
zinpš. v pok. dr. L. Poljanec.

2. Očrt novejšega pedagoškega mladino-
slovja. — Prof. dr. Fr. Zgeč.

3. Glavni problemi pedagoške sociolo-
gije. — Prof. dr. J. Jeraj.

4. Didaktika naše šole. — Prof. G. Šilih.

5. Problemi podeželskega šolstva. — Šol.
upravitelj K. Doberšek.

6. Izbrana poglavja iz slovenske slovnice
in stilistike. — Gimn. rav. v pok. dr. J. To-
minšek.

7. Tehnika risanja na šolsko tablo. — Pro-
fesor R. Klopčič.

P. C. je preskrbela hrano in stanovanje
za dnevno ceno 35 Din, tako da bodo znašali
stroški za ves tečaj okrog Din 450—. K temu
pride še 50 Din vpisnine, ki naj se vpošlje
P. C. takoj po obvestilu o sprejemu. Radi
omejenega prostora bo mogoče sprejeti naj-
več 45 učiteljev in učiteljic. — Reflektantje
naj se prijavijo z navadno dopisnico najkas-
neje do 10. junija t. l. tajnici P. C. gđ. Josi-
pini Mlinaričevi, strok. učiteljici v Mariboru,
Vrtna ulica 23. Poznejše prijave se ne bodo
mogle upoštevati. Po sklepu tečaja bo pre-
jel vsak udeleženec potrdilo, da je prisostvo-
val predavanjem. Odbor upa, da se bo temu
razpisu odzvalo čim večje število učiteljstva
iz vseh krajev dravske banovine.

Pedagoška Centrala v Mariboru.

— Neguj svoje zobe! Tak je naslov knji-
žici, ki je ravnokar izšla in je bila poslana šol-
lam s plemenitim namenom, jo med našo mla-
dino in starši razprodati, da se ti seznanijo z
nego zob in z neprecenljivimi koristmi zdra-
vega zobovja. Na vsak razred so bile poslane
le po 4 knjižice, kar je malenkostno število in
se te pri dobri volji prav lahko spravijo v denar.
Na drugi strani pa podpremo delo in smoter

Petelin — škrlj.

našega Centralnega šolskega zobnega ambulatorija v Ljubljani, ki je knjižico izdal proti nizki ceni Din 6—, za šolske otroke pa le Din 4— in pomagamo s prodajo uresničiti načrt tega ambulatorija, ki namerava polagoma osnovati potujoče zobne šolske ambulatorije za vso dravsko banovino. Zato apeliramo na p. n. upravitelje (-ice) in učitelje (-ice), da podprejo to plemenito akcijo edino s tem, da razprodajo poslane knjižice. Za uslugo in trud se vsem kar najlepše zahvalujemo.

Kuratorij C. Š. Z. A.

Grum Rado,
podpredsednik.

— **Zahvala Trbovelj.** Podmladek rdečega križa v Trboveljah je, hoteč olajšati bedo trboveljske rudarske dece, zaprosil v pričetku tek. šol. leta Podmladke šimov dravske banovine, da bi pomagali po svojih močeh pri prehrani gladnih otrok. Naša prošnja je našla toliko odziva, kolikor ga ni nihče pričakoval. Za to naše veselje iznenadenje smo dolžni zahvaliti vsem darovalcem, posebno pa še učiteljstvu, ki je znalo deci prikazati trpljenje njihovih trboveljskih tovarišev in tako vzbudilo v njih srce usmiljenje. Zal ne moremo radi preobširnosti akcije objaviti darove vsakega Podmladka posebej; zato podajamo v naslednjem celotni uspeh te pomožne akcije. Okrožnic je bilo razposlanih nekaj nad 400. Denarnih podpor smo prejeli 78 v skupnem iznosu 6773 Din. Denar se uporablja za nabavo mleka, ki se dnevno deli s kosom kruha najrevnejšim in najšibkejšim učencem. Nekaj denarja se je porabilo tudi za popravilo čevljev učencev, pa tudi za obleke. V blagu je poslalo podporo 70 šol. Po železnici smo prejeli 62 pošiljki v skupni teži 6467 kg. Največ je bilo krompirja in sicer 2554 kg, za tem 1410 kg fižola, 635 kg jabolok itd. do raznih malenkosti, ki so bile jasne priče, da je pri zbiranju sodelovalo vse od resnejših in razumnih učencev višjih razredov do sladkosnednih malih učenčkov I. razreda, ki so se odrekli svojim »cukrčkom«, da, celo sladkim dateljnom in čokoladi, da so jo lahko poslali svojim bratcem v Trbovelje, ki si takih sladkosti ne morejo privoščiti. Nadalje je Podmladek prejel nekaj nad 1200 najrazličnejših kosov oblačil, med katerimi je bilo mnogo novega, skoroda vse pa v takem stanju, da so trboveljski Podmladkarji z veseljem sprejemali posamezne dele obleke: eden hlače, drugi čevlje, tretji krilo itd. — V imenu vse obdarovane dece, ki je ni malo, izrekamo toplo zahvalo vsem tovarišem, ki so se odzvali naši prošnji in jih prosimo, da tolmačijo tudi svojim učencem-darovalcem iskreno hvaležnost trboveljskih otrok. — Poverjenik P. R. K. v Trboveljah.

— **Olajšave udeležencem XIII. Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija 1933 v pomorskem prometu.** Jadranska plovdba d. d. Sušar je dovolila udeležencem XIII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 3. do 12. junija, vožnjo olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno enega razreda nižje, za dopotovanje od 29. maja do 12. junija, za povratek od 3. do 17. junija. Dubrovačka plovdba d. d. je priznala iste ugodnosti v času od 20. maja do 20. junija. Brodarska A. D. Boka je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih od 20. maja do 20. junija t. l.

— **Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 57 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih). Mesečna vzdrževalnina znaša od Din 25— do 300— in se določi individualno po premoženjskih razmerah prosilcev.

Prošnje za sprejem (kolek Din 25—) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list; domovnico; odpustnico, odnosno zadnje šolske spričevalo; spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno va-

ruha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinskih stipendij ali stipendij sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev in izjavo, da ostanejo po končanem šolanju na domači kmetiji.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— **Učiteljem pevovodjem in organistom.** Podpisane mu je ostalo iz l. 1912. nekoliko izvodov »Nabožnih ljudskih pesmi I. (20 napjevov za mešani zbor), ki jih nudi sedaj, dokler se zaloga ne izčrpa, po Din 3'50 izvod proti plačilu v znakmah. Gojitelji cerkvenega ljudskega petja, bi utegnili najti v tej zbirki — o kateri piše monsig. Stanko Premrl, da »hrani v sebi dosti lepega in izrazito slovenskega« — marsikaj za svojo rabo. — Anton Kosi, Središče ob Dravi.

— **Vsa šolska upraviteljstva** se še enkrat opozarjajo na Mohorjevo igrico »Kosovsko dramo« za praznovo Vidovega dne ali drugih državnih praznikov. Brošurica bi naj bila tudi v vsaki šolski knjižnici, ker je snov čisto zgodovinska. Naroča se pri avtorju Antonu Mohorju v Mariboru, Ob jarku št. 6. Izvod igrice stane 5 Din in se manj nego dva izvoda ne razpošiljata. Igrico je pripravila kr. banska uprava z razpisom IV. No. 6092/1 z dne 24. 4. 1933.

— **Tovarišice maturantkinje** na drž. moš. učit. v Mariboru šol. l. 1922/23! Pošljite predloge za sestanke — proslavo desetletnice —, ki naj bi se vršil ali o Binkoštih, v začetku ali ob koncu počitnic. Kaj pa tovariši iz vzporednic? Olga Šijanec, učiteljica Ormož.

Osebnostne zadeve

— **i Napredovali so učitelji (-ice) v V. skupino:** Flisar Nikolaj iz Gaberje, Miklič Marija iz Gomiljskega, Kosar Agneza iz Škal; Burnik Alojzija iz Maribora, Mazi Vilko iz Ljubljane, Lebar Ana iz Ljubljane, Dermelj Mirko iz Ljubljane, Dermelj Ludvik, Dimnik Ivan, Dostal Rudolf in Erbežnik Ivan iz Ljubljane;

v VI. skupino: Križ Ottilija iz Grosuplja, Petrič Ida iz Zg. Šiške, Eržen Zora iz Begunj, Chladek Marija iz Borovnice, Zakrajšek Albina iz Blatne Brezovice, Zlindra Valerija iz Kostanjevice, Kudaš Cecilija iz Rogateca, Hren Vojteh iz Črešnjevca, Lutar Stefan iz Črenšovcev, Požar Ivanka iz Šmartna, Plevelj Olga iz Domžal, Fišer Simon iz Sv. Petra, Očakar Ana iz Sv. Križa, Zajec Olga iz Mirne peči, Vremšak Armela iz Nevelj, Hafner Kristina iz Jesenic, Veber Justina iz Zalne, Ribičič Roza, Škof Franciška iz Maribora, Božnar Friderika iz Št. Vida, Bantan Julija iz Mute, Turkovič Antica iz Jesenic, Klemenčič Ivanka iz Vel. Nedelje, Kovač Marija iz Hrušice, Kutin Josip iz Maribora, Kogelnik Drago iz Brezna, Prebešek Helena iz Brezja, Pivc Olga iz Zalca, Rošker Eliza iz Vitanja, Berce Alojz iz Sv. Jakoba ob Savi, Zigon Franja iz Barja, Rogina Josipina iz Šmartna, Rehar Marija iz Maribora, Rant Franc iz Šmartna, Smuk Martina iz Štal, Koželj Armela iz Podove, Pugalj Anton iz Sv. Lovrenca, Vinšek Dora iz Maribora, Verk Marta iz Rogaske Slatine, Zacherl Miroslava iz Ljutomer, Zega Eliza iz Središča, Zabukovek Ana iz Celja, Stegovec Ivan iz Vač, Kovač Antonija iz Celja, Kerbler Simon iz Ptujске gore, Koscec Ana iz Trebnjega, Kovač Viktor iz Celja, Rudolf Emilija iz Hajdine, Rupret Ivana iz Smednika, Vaupot Antonija iz Slovenjgradca, Sreenc Ana iz Celja, Gačnik Janko iz Guštanja, Gabršček Ivan iz Guštanja, Mihelčič Ivan iz Črneč, Mayer Ernest iz Laškega, Smolič Marija iz Šmarja, Zorn Leopoldina iz Toplice pri Zagorju, Delcot Ciril iz Razbora, Dostal Augusta iz Ljubljane, Fon Josipina iz Celja, Bruckner Tekla z Bleda, Mejak Teodora iz Toplice pri Zagorju, Stele Cecilija iz Kamnika, Skebe Venčeslav iz Novega mesta, Štolfa Pavla iz Kočevja, Jager Marija iz Štor, Ahtik Josipina iz Rogaske Slatine, Dominkuš Marija iz Gor. Radgone, Dekleva Ivana z Vrhnik, Venigerholz Miroslav iz Središča, Hribar Julij

jana iz Radvanja, Jakopec Karel iz Sladkega vrha, Pikuš Berta iz Dol. Lendave, Justin Ivana iz Tunjic, Hrovat Rafaela iz Žužemberka, Križaj Ivan iz Cirkovcev, Brodnik Anton iz Most, Mandelj Amalija iz Ljubljane, Mervič Josipina iz Novega mesta, Mlinšek Franc iz Velenja, Poredoš Stefan iz Pertoce, Pelko Pavla iz Toplice, Pirnat Mara iz Novega mesta, Peyha Ignac iz Frankolovega, Plano Ana iz Celja, Podbršček Alojzija iz Trbovelj in Minkuš Avgust iz Ljubljane.

v VII. skupino: Maslač Vlasta iz Maribora;

v VIII. skupino: Urbančič Danica iz Trbovelj-Vod, Alt Danica iz Prevalj.

Prevedeni v IX. skupino: Kotnik Konrad iz Morav, Kocbek Josip iz Sv. Bolfenka na Kogu, Ivančič Ana iz Sv. Urbana.

— **i Praktični učiteljski izpit**, ki se je vršil pod predsedstvom dir. Fr. Kadunca na drž. učiteljski šoli v Mariboru od 24. aprila do 5. maja 1933., so uspešno položili tile kandidati (-inje): Adamič Ana, Bedekovič Pavla, Bertonec Terezija, Bračko Franc, Carlavaris Anka, Čotič Marija, Čermelj Terezija, Debevec Rozalija, Globočnik Justina, Humer Ida, Jaklič Ana, Kajič Albina, Kallat Stefanija, Kocuvan Adolf, Kočar Angela, Kleč Antonija, Koželj Marija, Krajcar Ivan, Kržišnik Avgust, Kunaver Marija, Lorber Vladimir, Mačjus Ema, Meško Jakob, Mihalič Marija, Mohorko Terezija, Najžer Bronislava, Pavline Anica, Petrovič Ivan, Pišec Karl, Podboj Stanislava, Podboj Vera, Prša s. Ignacija, Romold Zdenka, Sabadin Bogomila, Senica Alojzija, Sučić Branko, Soukal Magda, Šlibar Vera, Tavcar Lea, Tičar Stana, Trček Ludovika, Urleb Neža, Velikonja Gizela, Vybiral Zorislava. — Dop. izpit iz nac. skupine je položila Saunig Zora.

Učiteljski pravnik

Določitev draginjskega razreda za upokojece

Nekemu državnemu uslužbencu, ki je ob upokojitvi služil v kraju, kateri spada v II. draginjski razred, pa se je kot upokojenec kesneje preselil v Ljubljano, torej v kraj, ki spada v I. drag. razred, je pristojno ministrstvo prisodilo draginjsko doklado po II. razredu. To pa iz razloga, ker je bil uslužbenec ob upokojitvi uslužben v kraju II. drag. razreda.

Na tožbo tega uslužbenca je državni svet razveljavil odločbo pristojnega ministra z razsodbo št. 9.258/32 od 12. aprila 1932. Ker je pravno utemeljevanje razsodbe zelo važno in načelnega pomena, ga tu objavimo v prevodu:

»Z določbo § 127 urad. zakona iz leta 1931 ni določeno, da-li se bo upokojenemu državnemu uslužbencu priznala draginjska doklada po njegovem zadnjem dotedanjem službenem kraju ali pa po kraju stalnega bivališča po upokojitvi. Toda že s samim tem dejstvom, da uslužbenec po upokojitvi ni več dolžan stanovati v istem kraju, kjer je vršil službene posle, je izraženo, da je glede izbire stalnega bivališča svoboden in je treba smisel te zakonske določbe tako tolmačiti, da se mu mora draginjska doklada določiti po draginjskem razredu tistega kraja, katerega si je izbral za svoje stalno bivališče.

Enako se glasi tudi določba 1. čl. uredbe o draginjskih dokladah od 2. decembra 1931, ki določa, »da pripada osebna draginjska doklada po draginjskem razredu kraja, v katerem se upokojenec za stalno naseli«. Ta določba ne nasprotuje § 127. u. z. iz leta 1931.

Zaradi tega je izpodbijana odločba nezakonita, ker z njo tožilcu ni bila priznana draginjska doklada tistega razreda, kateremu pripada mesto Ljubljana, ker se je tožitelj po upokojitvi stalno naselil v Ljubljani.

Naš glas.

PRAVILNA RABA PRAVNIH TERMINOV PRI URADNEM POSLOVANJU.

Za rabo pravnih terminov pri uradnem poslovanju je izdala bivša pokrajinska uprava za Slovenijo točna navodila v okrožnici z dne 19. avgusta 1921, št. 9067, ki je bila objavljena v »Uradnem listu« dne 12. septembra 1921, št. 11, str. 565. Najvažnejše iz te okro-

Če žeja te in glad mori,
a skopo v žepu ti zveni,
za mal denar postregel rad
ti »Daj-Damov« bo avtomat.

nice je bilo priobčeno prosvetnim ustanovam z okrožnim razpisom bivšega vel. župana ljubljanske oblasti P. br. 8930 z dne 11. nov. 1926 v točno ravnanje in se glasi:

»Uradi naj rabijo pri svojem poslovanju nastopne pravne termine:

1. Vloga je pri uradu vloženi spis, ki postane z izročitvijo poslovni spis tega urada. Odpravek je pismena rešitev poslov. spisa.

2. Po uradu, odnosno po osebi, kateri so rešitve namenjene, razlikujemo troje vrst odpravkov:

a) poročilo je odpravek, namenjen nadrejenim oblastvom;

b) dopisi so odpravki, namenjeni oblastvom in javnim zavodom, ki niso niti podrejeni, niti nadrejeni, kakor tudi zasebnim, fizičnim ali pravnim osebam, ki niso podrejene;

c) odloki so odpravki podrejenim oblastvom, zavodom in privatnim osebam.

Nadrejenim oblastvom se poroča, ostala oblastva, zavodi in osebe pa se obveščajo. Podrejenim oblastvom, zavodom in osebam se naroča, ostali pa se naprošajo.

3. Odlok, ki ne služi le internim namenom, imenujemo odločbo v širšem pomenu.

Odločba je ali naredba, razsodba ali posvedočba.

a) K naredbam prištevamo konkretne konstitutive upravne čine, s katerimi se daje, izpreminjajo ali odvzemajo pravice (subjektivna prava) in nalagajo, izpreminjajo ali odpravljajo dolžnosti.

b) Z razsodbo rešujemo sporna vprašanja o obstoju ali neobstoju konkretnega pravnega razmerja, odnosno vprašanja o kršitvi subjektivnih pravic in zakonitih predpisov.

c) Posvedočba potrjuje obstoj konkretnih pravnorelevantnih dejstev ali konkretnih pravnih razmer.

4. Z razglasom se daje uradne rešitve konkretne kakor abstrakne vsebine na splošno, znanje; z okrožnico obveščamo določen krog uradov. Okrožnice spadajo pod širši pojem razpisov.

5. Zoper dozdevne nezakonite ali neprimerne odločbe se vlagajo pritožbe. Pritožbe so ali opozoritve, redne pritožbe ali nadzorstvene pritožbe.

Prednja navodila objavljamo v ravnanje, ker opažamo, da se v gotovih primerih ne rabijo pravi izrazi.

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani
ali pri podružnici v Mariboru

Miroslav Zor:

Čuvajmo naravo!

(Ob pričetku časa majniških izletov.)

Ni še dolgo tega, kar sem srečal v Ljubljani z izleta vračajočega se turista — starejšega gospoda, ki je nesel v roki šopek Blagajevga volčina. Kaj za to, mi boste rekli. Seveda, tudi sami ne veste. Ta gospod je uganjal s tem precejšen vandalizem, kajti Blagajev volčin je ena naših najredkejših cvetic in je že od nekdaj zaščitena. — Pogledal sem za tem gospodom, kako bo prišel mimo stražnika. Za hip sem si domisljal, da ga bo vstavil. Pa saj tudi stražnik ne pozna zaščitene rastlin in jih tudi poznati ne more. In vendar obstoja zakon o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špilj v področju dravske banovine. In vendar je v tem zakonu § 7., ki pravi: »Župani in orožništvo, kakor tudi vsi javni nadzorstveni organi, posebno pa gozdno, lovsko in poljsko varstveno osebe in tržna policija so zavezani, da nadzirajo izvrševanje tega zakona in da ovajajo prestopke političnemu okrajnemu oblastvu.« — Ta zakon o varstvu narave je tipični zakon na papirju, ki ga nihče ne izvaja. Pogledajte samo klobuke, recimo »sportne klobuke« naših turistov. Ali ni skoro na vsakem par posušenih planik (čenic)? In to kljub temu, da je planika tudi ena izmed zaščitene rastlin.

Zakon o varstvu narave je vse premalo poznan. To bi moralo biti. Ostalo bi potem že sledilo samo od sebe. Treba bi bilo le par eksemplaričnih kazni, ki bi se morale razglasiti, potem pa bi se kmalu vzbudilo zanimanje za ta zakon.

Naš — učiteljski — stan pri tej stvari lahko mnogo stori. Vsaj enkrat na leto je treba otroke opozoriti na zaščitene rastline in živali. Na šolskih izletih je to najprimernejše in zato prinašam v sledečem seznam zaščitene živali in rastlin, ki so navedene v zakonu:

Omenjeni členi so sledeči:

§ 1.

Ne smejo se loviti, pokončavati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati te-le živali:

1. sesalci: kozorogi obeh vrst (C. cretensis in C. ibex L.);
2. ptiči: vir ali velika uharica (Bubo bubo L.), sokol seleč (Falco peregrinus Tunst.), rjasti škarnjak (Milvus milvus L.), kostanjasti škarnjak (Milvus forficatus Gmel.), ribji orel (Pandion haliaetus L.), belorepec (Haliaetus albicilla L.), sršenar (Pernis apivorus L.), králjevski orel (Aquila malanactes L.), planinski orel (Aquila chrysaetos L.), klínkač ali ruski orel (Aquila pomarina Brehm.), mišar (Buteo buteo L.), kocasta kanja (Archibuteo lagopus Br.), rjavi lunj (Circus aeruginosus L.), pépelasti spleinec (Circus cyaneus L.), lunj dolgo-repec (Circus macrourus Gm.), lunj beloritce

(Circus pygargus L.), orehar (Nucifraga caryocactes L.), kroker (Corvus corax L.), rjava čaplja (Ardea purpurea L.), čapljica (Ardetta minuta L.), bobnarica (Botaurus stellaris L.) in kvakač (Nycticorax nycticorax L.);

3. želva sklednica (Emys arbicularis L.);

4. brezvretenčarji: vsi jamski hrošči, pajkovi in mehkuzci, planinski kozliček (Rosalia alpina L.), orjaški krešič (Procerus gigas Creutz.) in metulj apolon (Parnassius apollo L.).

§ 2.

Jajca ptičev, naštetih v § 1. pod točko 2., se ne smejo uničevati ali pobirati, mladi ptiči ne jemati iz gnezd in gnezda ne razdirati.

§ 3.

Ne smejo se trgati, rvati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati te-le rastline:

1. košutnik ali rumeni svišč (Gentiana lutea L. et var. symphandra Mrb.);
2. Fröhlichov svedec ali Fröhlichov svišč (Gentiana Frohlichii Hladn.);
3. panonski svišč (Gentiana Clusii);
4. Sternbergov klinček (Dianthus Sternbergii);
5. strupena zlatica (Ranunculus Thora);
6. murka ali zamorček (Nigritella nigra L. in Nigritella rubra Richt.);
7. lepi čevljev ali lepi ceptec (Cypripedium calceolus L.);
8. Blagajev volčin (Daphne Blagayana Freyer);

10. dišeči volčin (Daphne cneorum L.);
11. progasti volčin (Daphne striata Tratt.);
12. lovoralistni volčin ali volčji koren (Daphne laureola L.);
13. planinska možina (Eryngium alpinum L.);

14. kranjski jeglič (Primula carniolica Jacq.);

15. lepi jeglič ali avrikel (Primula auricula);
16. Cojzova vijolica (Viola Zoisii);

17. Cojzova zvončica (Campanula Zoisii);

18. rogata vijolica (Viola carnuta L.);

19. cesarski silj ali cesarski koren ali jašerica ali askerca (Peucedanum ostrothium L.);

20. božje drevece ali božji les (Ilex aquifolium L.);
21. planika ali očnica ali pečnica (Leontopodium alpinum Can.).

Trgovsko ukoriščenje alpske flore sploh je prepovedano.

§ 6.

Naravne jame (špilje) so pod nadzorstvom pokrajinske uprave za Slovenijo, gošpodarskega oddelka, ter se smejo oskrbovati in ukoriščati le na način, ki ga odobri nadzorstveno oblastvo po zaslšanju Muzejskega društva za Slovenijo.

Mnenja sem, da navedeni členi dovolj jasno govorijo in zato jih prepuščam brez nadaljnega komentarja vzgojiteljem našega narščaja.

UČITELJSKA SAMOPOMOČ V LJUBLJANI

Poročilo o I. rednem občnem zboru, ki se je vršil 14. maja 1933. v Ljubljani

Važne spremembe pravil. — Podporni sklad — velika pridobitev za članstvo. Nove sprejemne pristojbine.

OTVORITEV

Načelnik tov. Kocijančič pozdravi navzoče, zlasti predstavnike učiteljske organizacije in zaupnike iz raznih srezov. Ugotavlja sklepčnost, otvori občni zbor in imenuje za zapisničarja tov. Jos. Kobala, za overovatelja zapisnika pa tov. Ivanko Cegnarjevo in tov. Mirka Dermelja, oba iz Ljubljane. Navzočih je bilo 72 zadržnikov. Brzljivo so pozdravili občni zbor zadržniki iz Zagreba.

POROČILO NAČELSTVA

1. Likvidacija društva — ustanovitev zadruga US.

Prvo poslovno leto — 1932. — Učiteljske samopomoči v Ljubljani, reg. zadruga z om. zavezo je zaključeno. O mnogostranskem delu načelstva in zadržne uprave, o težnjah za zboljšanje članskega položaja in končnih uspehih v ti dobi naj govori sledeče poročilo:

Uradniški zakon z dne 31. marca 1931. je v § 76. zahteval od društev, čijih člani so državni uradniki, da se njih društvena pravila podrede določbam tega zakona. Mnogo društev je bilo takih, ki tem zahtevam niso mogli ustreči, ne da bi pri tem trpela na številu članov ali na davno prej pridobljenih pravicah. Med temi je bila tudi US. Zato je občni zbor društva US v Ljubljani, dne 29. junija 1931. društvo razpustil in ustanovil prav ta dan US v Ljubljani, reg. z. z. o. z. Z 31. decembra 1931. je društvo US prenehalo, s 1. januarjem 1932. je pričela US poslovati kot zadruga. O tem je zadruga uprava obvestila člane US in učiteljstvo s priobčeno notico v »Učit. tovarišu« štev. 21 od 24. decembra 1931.

V prvih mesecih I. 1932. je bila zadruga uprava zelo močno obremenjena z notranjo uredbo in izgradbo US. Z vpeljavo kartoteke je bilo treba preurediti knjigovodstvo in nastaviti za vsakega člana nov evidenčni list. Vsak zadržnik je moral dobiti svojo zadržno knjižico, ki ima spredaj zadržna pravila, zadaj pa osebne podatke o zadržniku, o njegovem sprejemu v zadrugo in vplačilu deleža. Poleg vsega tega izrednega dela so se reševali dan za dnevno vsi redni posli kot vknjiževanje članskih prispevkov, razpošiljanje položnic, sprejem novih članov, nakazovanje posmrtnin, razpošiljanje tiskovine pristopnice članom v podpis, registracija in še mnogi drugi upravni posli. Zadržniki tega za upravo težkega prehoda niso niti opazili. V mesecih januarju in februarju 1932. je bilo to delo približno 2550 članov izvršeno. Uprava je v zadnjih dneh februarja razposlala zadržne knjižice s položnicami vred vsem članom-zadržnikom, »Učit. tovariš« pa je v št. 29. z dne 25. februarja 1932. priobčil obvestilo o tem.

2. Taksne ugodnosti — sprememba pravil.

Finančna oblast naši zadrugi ni priznala takšnih ugodnosti. Opozorila nas je na neskladnost §§ 36. in 14. naših pravil. Morali smo § 36. popraviti v smislu nasvetov Zveze slov. zadrug v Ljubljani. To se je izvršilo na občnem zboru dne 6. marca 1932. v Ljubljani. Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III. je tako popravljena pravila odobrilo in 31. marca 1932. pod Firm. 289/Zadr. X 161/2 vpisalo v zadržni register. Dravska finančna direkcija v Ljubljani je oprostila US plačevanja taks z odklom od 14. maja 1932., št. 64.693/11.111, prostost plačevanja družbene davka pa priznala dne 18. maja 1932., št. 64.667/1434. Poročilo o občnem zboru z dne 6. marca 1932. v Ljubljani je priobčil »Učit. tov.« v 31. številki od 10. marca 1932., potrjene spremembe pa je v ponatisu razposlala zadruga uprava vsem članom koncem maja 1932.

Omenjeni izredni občni zbor je razpravljaj se o dveh predlogih, ki vsebujeta spremembo pravil. Profesor A. Sič — Ljubljana, je predlagal porabo vsakoletnih obresti od rezervnega sklada v to, da bi se najstarejše člane — ki so najdalje časa člani US — oprostilo plačevanja članskega prispevka za smrtne slučaje. Šolska upraviteljica M. Polakova iz Ljubljane je predlagala, da bi imeli člani, ki so bili 25 let v US in so redno plačevali članske prispevke, pravico že v življenju prejeti eno polovico posmrtnine. Za ta izplačila bi prispevali člani po pol članskega prispevka, to je po Din 250. Občni zbor je poveril načelstvu, da o tem razpravlja, sestavi primerne predloge in jih predloži prihodnjemu občnemu zboru v pretres in sklepanje.

Načelstvo je posvečalo preosnovi naših pravil vso mogočo skrb in pažnjo. Na vsaki seji, katerih je bilo v pretečenem letu sedem — je bil razgovor o spremembi pravil. Tov. Iv. Kocijančič je sestavil obširno in izčrpno poročilo, katerega je v novembru in decembru 1932. priobčil v 15., 16. in 17. številki »Učit. tovariša«. V tem poročilu je očrtal ves potek, spremembe in dopolnila v US od početka do zdaj, navedel razne predloge, ki so jih člani poslali v presojo, obenem še omenil gotove težnje, za katere naj bi se članstvo zanimalo. V »Učit. tovarišu« je povabil vse članstvo k sodelovanju.

3. Članski sestanki.

Da bi bilo delo uspešnejše, rezultati pravi-nejši, je povabila zadruga uprava k sodelovanju 15 članov (-ic) iz Ljubljane in okolice, ki so se povečini vsi odzvali. Sestali so se skupno s člani načelstva k štirim članskim

sestankom. Na teh smo pretresali posamezne, že znane predloge, sestavljali nove, jih krajšali, združevali in jih v splošnem skušali prilagoditi našim zadržnim potrebam in razmeram. Delo je bilo obširno, odgovorno in končno — plodonosno. Nastalo je šest predlogov, o katerih bomo danes razpravljali in sklepali. V koliko boste to delo priznali in odobrili vi — člani zborovalci, o tem bodo govorili vaši sklepi k 3. točki dnevnega reda. Vsem sodelavcem na članskih sestankih se v interesu US najlepše zahvalim za njih nemali trud, vestno razmišljanje in vse primerne pobude, ki so jih v debatah sprožili in končno prikrojili v predloge. Prav tako izrekam zahvalo tudi vsem onim članom (-icam), ki so poslali US pismene predloge in nasvete. Prepričan sem, da so imeli vsi prav dober namen: preosnovati US tako, da bo koristila v večji meri članstvu in zadrugi sami.

4. Spremembe v članstvu.

V I. 1932. so bile v US sledeče spremembe v članstvu: V začetku leta je bilo 2543 članov, med letom je vstopilo 79, umrlo 25, izstopilo in bilo izključenih 26 članov. Konec poslovnega leta izkazuje zadruga 2571 članov, v celoti 28 članov prirastka. Denarne poslovne zveze je vzdrževala s Pošto hranilnico, Mestno hranilnico v Ljubljani, Hranilnico in po-tilnico Učit. konvikta v Ljubljani in Učiteljsko tiskarno v Ljubljani. Delež ima po enega pri Hranilnici in posojilnici Učit. konvikta v Ljubljani in Učiteljski tiskarni v Ljubljani, 5 deležev pri Zvezi slov. zadrug v Ljubljani in 10 deležev pri Učiteljskem domu v Mariboru.

O računskem zaključku za I. 1932. vam bo poročalo nadzorstvo, ki je vse blagajniško poslovanje, račune in priloge 6. aprila 1933. pregledalo in našlo v popolnem redu. O tem priča zapisnik z omenjenega dne in podpisi na računskem zaključku za I. 1932.

5. Težkoče v denarnem poslovanju.

Iz računskega zaključka omenim samo eno za redno poslovanje kočljivo postavko, to so dolžni članski prispevki, ki so znašali 31. decembra 1932. znesek Din 72.162[—]. Če primerjamo gotovino v blagajni in vse naložbe tega dne v skupnem znesku Din 68.902⁰⁴, vidimo, da je bilo omenjenega dne nad polovico našega rezervnega denarja pri članih. Vpoštevati je še, da vsled nastalih težkoč na denarnem trgu danes ne moremo poljubno dvigati naših vlog. Umevno je, da je to stanje slabo vplivalo na naše poslovanje, zlasti v izplačilih posmrtnin. V avgustu in septembru 1932. je uprava izplačala štiri posmrtnine v obrokkih. Če bi se vsi člani zavedali svojih dolžnosti in redno nakazovali članske prispevke, bi uprava US nikdar ne bila v zadregi za denar. Naša sedanja denarna rezerva služi zadržni upravi kot obratna glavnica, ki ne prestopa valovi tja in sem; o kakih stalnih naložbah ne moremo govoriti. Ta negotova in nestalna rezerva je pa tudi tista težka ovira, ki je upropastila že mnogo prav dobrih predlogov za spremembo pravil. Naj se naša pravila spremenijo tako ali tako, prepuste članom vsa bremena, močna denarna rezerva bo zmeraj potrebna. Splošno pomanjkanje denarja, izdatki za šolanje otrok, bolezni in razne nesreče v družini, včasih tudi malomarnost nekaterih članov, ovirajo redno plačevanje članskih prispevkov, od katerih zavisi porast in obstoj US.

6. Agitacija. Zahvale.

Zadruga uprava je skrbela za članski naraščaj na več načinov. Tov. Jos. Kobal je kot zastopnik JUJ — sekcija Ljubljana na mnogih zborovanjih sreskih društev poročal o US in vabil nečlane v zadrugo. Tov. Iv. Kocijančič je 7. decembra 1932. predaval o US na zborovanju učiteljskega iz kamniškega sreza. Priobčeval je v »Učit. tovarišu« od časa do časa vabila za priglasevanje nečlanov, v rubriki »naša gospodarska organizacija« pa vsak mesec obveščal člane o smrtnih slučajih, spremembah in drugih važnih dogodkih v zadrugi. V »Prosveti« od 10. novembra 1932. navaja med drugimi gospodarskimi zadrugami US kot podporno zadrugo z vsemi važnimi podatki. Za »Gospodarski svet JUJ — sekcija Ljubljana«, v katerem zastopa US, je sestavil kratko poročilo s potrebnimi podatki o naši zadrugi, katero se bo rabilo za agitacijo na zborovanjih sreskih društev. Naši neumorni zaupniki, prijatelji in predsedniki po srezih so se na zborovanjih, sestankih in ob vsaki ugodni priliki spominjali US, nabirali nove priglasevce in ljubeznivo posredovali med člani in zadrugo upravo. Zadruga uprava je mnenja, da se je storilo vse, kar je bilo v danih razmerah mogoče. Moja prijetna dolžnost je, da se v imenu načelstva in zadržne uprave vsem tem našim prijateljem in sodelavcem za njih izdatno pomoč najlepše zahvalim. Vse pa še vlnjudo prosim, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče.

7. Zaključek.

Namen US je: pomagati potrebnim v najtežjih časih z denarnimi podporami — posmrtninami. Naša sveta dolžnost je, da jo obvarujemo nevarnih pretresljajev, da jo okrepimo in zgradimo v še močnejšo oporo nam in našim družinam. Če bo vse naše delo usmerjeno v tem pravcu, potem smo razumeli naš čas prav, kakor so razumeli prav svoj čas naši predniki, ki so US ustanovili in jo uspešno zasidrali v učiteljstvu. Oklenimo se naših

gospodarskih edinic, naše US, zavedajmo se kot izobraženci svojih dolžnosti in vstvarili si bomo sami lepšo bodočnost. Žrtve, katere si prostovoljno nalagamo, niso zaman; one lajšajo nam in našim družinam težko gorje, ki prej ali slej zadene prav vsakega zemljana.

US naj raste, se krepi in uspeva! Po končanem poročilu vpraša tov. Vrečko iz Šoštanj, kako je nastal zaostanek 72.162 dinarja.

Načelnik tov. Kocijančič pojasni, da so bili v decembru 4 smrtni slučaj, za katere je uprava US izplačala nad 50.000 Din posmrtnine. Zadržniki pa so poravnali prispevke šele v januarju. K temu je treba prišteti še nekaj rednih zaostankarjev, dalje take, ki jim je uprava poslala opomine, kar je dalo nad 20.000 Din. V ilustracijo navaja, da je bilo ob koncu aprila rednih zaostankov Din 33.000[—] — dolgov okroglo 21.000[—] — opominov za okroglo 11.000[—] — skupaj torej Din 65.000[—]

To je oni rezervni sklad, ki neprestano kroži med članstvom.

Tov. Simon Petrovič pravi, da je treba proti tem zamudnikom nekaj ukreniti.

Načelnik mu pojasni, da postopa uprava US točno po pravilih. Ako zadržnik ne plača prispevkov 3 mesece zaporedoma, prejme 1. opomin. Ako je brezuspešen, prejme 2. in nato še 3. in zadnji opomin. Zadržnik, ki ne reagira niti na tretji opomin, se izključi, dolžni znesek pa sodno izterja. Tako postopa uprava US že od leta 1926.

Ker ne želi k poročilu govoriti noben zadržnik, da poročilo na glasovanje. Sprejeto je bilo soglasno.

RAČUNSKI ZAKLJUČEK ZA LETO 1932.

Načelnik preide za tem k 2. točki dnevnega reda in prosi tov. Vendelina Sadarja, da poroča kot član nadzorstva o računskem zaključku za I. 1932.

Iz njega je razvidno, da so znašali

prejemki	Din 1.037.351 ⁵⁰
izdatki pa	„ 1.037.351 ⁵⁰
Prometa je torej bilo	Din 2.074.730 [—]

Iz računa zgube in dobička vidimo, da je US izplačala na zavarovanju Din 341.858[—] — Upravnih stroškov je bilo 53.214²³ — Člani so naprej vplačali 2.610[—] — Zapadla posmrtnina, izplačana po novem letu 12.600[—] — Odpisi so znašali 10.041⁴⁵ — Cistega dobička je bilo 12.260⁷¹ —

Izdatkov je torej bilo Din 432.584³⁹

US pa je prejela na

zavarovanju	Din 355.927 ³³
obrestih	„ 4.495 ⁰⁶
dolžnih prispevkov pa ima	„ 72.162 [—]
Prejemkov je torej bilo	Din 432.584 ³⁹

Bilanca nam kaže nastopna aktiva:

Gotovina v blagajni	Din 379 ⁹⁸
Naložen denar	„ 68.522 ⁰⁶
Dolžniki	„ 64.945 ⁸⁰
Vrednostni papirji	„ 697 ⁵⁰
Deleži pri Zvezi in drugje	„ 1.775 [—]
Premični inventar	„ 16.007 [—]

Skupnega premoženja ima Din 152.327³⁴

Ako odštejemo od tega pasiva, ki obsegajo deleže članov, predplačila, rezervni zaklad in zapadla posmrtnina v znesku Din 53.180⁷¹

ostane čiste rezerve za podpore Din 99.146⁶³

Ko otvori načelnik debato o računskem zaključku, želi tov. Šmajdek pojasniti glede odpisa v bilanci.

Načelnik mu pojasni, da je uprava odpisala 10% od dolžnih prispevkov, ker se le tu in tam primeri, da ostanjejo vsi opomini brezuspešni, 15% pa je odpisanih od premičnin, kar je uzuelno. Odpisan denar pa itak ni izgubljen, ker pride v dobro rezervnemu skladu.

Zadržnik tov. Štravs želi vedeti, kje je naložen zadržni denar, kar mu načelnik pojasni.

Zadržnik Franc Juvanc želi, da se prečita tudi račun zgube in dobička.

Načelnik tov. Kocijančič čita postavke iz poslovnih knjig, zlasti one, ki zadevajo upravne stroške.

Po debati da načelnik tov. Kocijančič računski zaključek za leto 1932. na glasovanje. Navzoči zadržniki ga soglasno odobre.

SPREMENBA PRAVIL.

Načelnik tov. Kocijančič omenja sklep lanskega občnega zbora, ki je naročil načelstvu, da obravnava predlog prof. Siča glede porabe vsakoletnih obresti rezervnega sklada v to, da se oprostijo najdalje plačujoči člani plačevanja prispevkov za smrtne primere in pa predlog tov. Polakove glede izplačila polovice članarine članu še ob življenju. Načelnik poudarja, da je sklical med letom štiri

članske sestanke, ki so razpravljali o teh in še drugih doposlanih predlogih. Rezultat teh sestankov je šest predlogov, ki jih je dalo načelstvo na dnevni red današnjega občnega zbora.

Prvi predlog.

K § 4., odst. 1. se dostavi: »Če je priglaselec predložil načelstvu glede zdravja napačne podatke ali neresnično potrdila, bil od načelstva sprejet v zadrugo, pa je v dobi treh mesecev od sprejema umrl, načelstvo sprejem takega člana lahko razveljavi in odredi izplačilo posmrtnine.« Predlog je bil brez debate soglasno sprejet.

Drugi predlog.

K § 7. se kot odstavek 3. dostavi: »Član US, ki je zaradi odslužitve kadrskega roka moral izstopiti iz državne službe, po oprostitvi vojaške službe ni bil takoj sprejet v drž. službo, ne plača za dobo kadrskega roka in čakanja na državno službo nikakih članskih prispevkov, preneha pa za to dobo tudi njegovo članstvo v US. Od dne ponovnega vstopa v državno službo (učiteljsko) plačuje članski prispevek in je zopet redni član US. Ob vstopu v državno službo se pismeno prijavijo pri upravi US. Načelstvo US se pooblašča, da obravnava in pravomočno sklepa o takih primerih.«

Predlog je bil soglasno sprejet.

Tretji predlog.

§ 4. pravil naj se dostavi: »ter neučitelji — soprogji učiteljice, tako da se § 4. glasi: »Člani zadruga lahko postanejo učitelji, profesorji, njihove žene in vdove in učiteljice javnih in zasebnih šol ter neučitelji — soprogji učiteljic, ki se morejo vezati s pogodbami in imajo v okolišju zadruga stalno bivališče i. t. d.

Soglasno sprejeto.

Četrti predlog.

nadaljuje tov. Kocijančič, je radikalnejši in postavlja US na popolnoma novo osnovo. Z njim se izpremene pristojbine in posmrtnine. Sprejemna doba je lahko do 45. leta ali pa do 50. leta. Vplačevanje sprejemnih pristojbin se bo vršilo na dva načina. Prosi prof. Siča, ki je predlog sestavil, da ga podrobno utemelji.

Prof. Sič poudarja, da so mnogi sedanji člani čakali s pristopom v US tik do 45. leta, dočim je mnogo članov pristopilo s 25. letom. Ob smrti pa prejmejo svojci enako posmrtnino. Da se to prepreči, je sestavil posebno tabelo. Iz nje je razvidno, da bodo plačevali oni, ki pristopijo s predpisano starostno dobo, le sprejemne pristojbine, dočim bo moral plačati vsak, ki pristopi po tej dobi, poleg sprejemnih pristojbin še vse smrtne primere, ki padejo v to dobo. Ker je pa težko plačati, se posmrtnina zmanjša za vsako leto za 12% pri sprejemni dobi do 45. leta ali za 13% do 50. leta. Kdor bi pristopil šele s 45. letom, se mu zmanjša posmrtnina za 195% (sprejemna doba do 50. leta), tako da bi prejel namesto 12.800 Din le 10.304 Din, pri sprejemni dobi do 45. leta pa za 24% in bi znašala posmrtnina 9.728 Din. Zadržniki bi seveda plačevali polne prispevke. Preostanki bi šli v starostni podporni sklad. Iz tega bi se dajale podpore članom. Upoštevali naj bi se predvsem stari člani. Zanje bi US plačevala prispevke za posmrtno primere, v kolikor bi dovoljeval ta fond. Po njegovem mnenju bi bil ta način najboljši izhod, da se prepreči pozno pristopanje. Kdor bo torej hotel, da bodo prejeli njegovi svojci polno posmrtnino, ta ne bo odlašal s pristopom.

K predlogu so govorili še zadržniki: Šumer, Brišnik, Kumelj, Šmajdek, Doljak, Hren in Dimnik. Vsi so poudarjali, da je predlog pravičen. Izpremeni naj se le v toliko, da ostane sprejemna doba fiksirana od 20. do 45. leta in pa da veljajo sprejemne pristojbine le za one, ki vstopijo v zadrugo nanovo. Doplačilo velja le od 25. leta dalje.

Predlog prof. A. Siča se glasi:

§ 13. zadr. pravil se razveljavi. V bodoče se glasi tako-le: »Poleg dajatev v §§ 10., 11., 12. in 15. mora vsak član vplačati pri vstopu v zadrugo tudi pristopnino, ki se ravna po starostnih letih, in sicer:

1. od 20 do 25 let Din	1 [—] ,
» 25 » 30 » »	5 [—] ,
» 30 » 35 » »	20 [—] ,
» 35 » 40 » »	30 [—] ,
» 40 » 45 » »	50 [—] ,

Priglasecni od 25. do 45. leta plačajo k tem zneskom za vsako — nad 25. starostno leto še dodatek po Din 150[—]. Najvišji dodatek — v dobi od 44. do 45. leta — znaša Din 3000[—].

2. Za člane od 25. do 45. leta, ki so plačali samo pristopnino brez dodatka letnih po Din 150[—], prejmejo za vsako leto — od 25. leta dalje — po 12% manjšo posmrtnino. Z zadnjim sprejemnim letom — od 44. do 45. leta — se zniža posmrtnina za 24%.

3. Presežki po §§ 11. in 13. zadr. pravil, nastali pri izplačilu okrnjenih posmrtnin (pod § 13., 2. točka), gredo v starostni podporni sklad, ki ga zadruga ustanovi v ta namen, da se pridobe olajšave plačevanja članskih prispevkov za najdalje plačujoče člane v zadrugi.

Statistična tabela
k IV. predlogu prof. A. Siča

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Starost	Pristopnina po § 13.	Ob sprejemu	Skupne sprejemne pristojbine	Doplačilo za vsako leto a Din 150— (od 25. leta naprej)	Skupne sprejemne pristojbine po 4. in 5. Din	Posmrtn. znaša pripr. pristoj. po 6. Din	Posmrtn. znaša pripr. pristoj. po 4. Din	Posmrtnina pod 4. in 8. izplačljiva z odbit. 12%	znesek Din	Realna vredn. v 10 letih v Din
do 25 let	1 Din	36 Din	37 Din		37	12.800	12.800	100 -	12.800	
od 25 do 26 let				150 × 1 = 150 Din	191	12.800	12.609	98-8	12.646	37
" 26 " 27 "				150 × 2 = 300 "	341	12.800	12.459	97-6	12.493	34
" 27 " 28 "				150 × 3 = 450 "	491	12.800	12.309	96-4	12.339	30
" 28 " 29 "				150 × 4 = 600 "	641	12.800	12.159	95-2	12.186	27
" 29 " 30 "				150 × 5 = 750 "	791	12.800	12.009	94-	12.032	23
od 30 do 31 let				150 × 6 = 900 Din	956	12.800	11.844	92-8	11.878	34
" 31 " 32 "				150 × 7 = 1.050 "	1.106	12.800	11.694	91-6	11.725	31
" 32 " 33 "				150 × 8 = 1.200 "	1.256	12.800	11.544	90-4	11.571	27
" 33 " 34 "				150 × 9 = 1.350 "	1.406	12.800	11.394	89-2	11.418	24
" 34 " 35 "				150 × 10 = 1.500 "	1.556	12.800	11.244	88-	11.264	20
od 35 do 36 let				150 × 11 = 1.650 Din	1.716	12.800	11.084	86-8	11.110	26
" 36 " 37 "				150 × 12 = 1.800 "	1.866	12.800	10.934	85-6	10.957	23
" 37 " 38 "				150 × 13 = 1.950 "	2.016	12.800	10.784	84-4	10.803	19
" 38 " 39 "				150 × 14 = 2.100 "	2.166	12.800	10.634	83-2	10.650	16
" 39 " 40 "				150 × 15 = 2.250 "	2.316	12.800	10.484	82-	10.496	12
od 40 do 41 let				150 × 16 = 2.400 Din	2.466	12.800	10.334	80-8	10.342	25
" 41 " 42 "				150 × 17 = 2.550 "	2.636	12.800	10.164	79-6	10.189	23
" 42 " 43 "				150 × 18 = 2.700 "	2.786	12.800	10.014	78-4	10.035	21
" 43 " 44 "				150 × 19 = 2.850 "	2.936	12.800	9.864	77-2	9.882	18
" 44 " 45 "				150 × 20 = 3.000 "	3.086	12.800	9.714	76-	9.728	14

Pripombe: US sprejema nove člane a) s sprejemnimi pristojbinami pod 6. — posmrtnina 100% pod 7., b) s sprejemnimi pristojbinami pod 4. — zmanjšana posmrtnina pod 10.

Za bivše člane US, ki vnovič vstopijo v zadrugo, veljajo določbe § 7. zadr. pravil. Znesek pod 3 nastane: Delež Din 10—, rezervni sklad Din 2—, upravnina Din 8—, 1 smrtni slučaj Din 5—, tiskovine Din 6—, poštnina Din 5— skupaj Din 36—.

Tabela sestavljena za 2560 članov, odgovarjajoča posmrtnina Din 12.800— in pri priložni 30 smrtnih slučajih v letu.

4. Pristopnino z dodatkom vplačujejo od oblastvene odobritve dalje samo novi člani.

5. Zadruga lahko sprejema nove člane s samo pristopnino (točka 1., odst. 1.), ali pa s pristopnino in doplačilom (točka 1., odst. 1. in 2.).

(Izvedbo tega predloga glej v statistični tabeli)

Načelnik tov. Kocijančič da predlog na glasovanje. Sprejet je bil soglasno z dostavkom tov. Šmajdka, da veljajo nove sprejemne pristojbine le za novo vstopivše zadržnike. S tem predlogom se istočasno spremeni § 13. sedanjih zadrugnih pravil.

PODPORNI SKLAD

Kot peti je prišel v razpravo predlog tov. Metoda Kumelja, ki se glasi:

Učit. samopomoč naj ustanovi poseben podporni sklad.

Iz podpornega sklada prejema člani v primeru težke bolezni in resnične stiske denarne podpore, ki jih brezobrestno vračajo v rednih mesečnih obrokih. Višino in število obrokov določi načelstvo zadruga na seji, ozirajoč se pri tem po možnosti na želje prosilceve.

Prošilec je dolžan obenem s prošnjo predložiti načelstvu dokaz o svoji bolezni in stiski. V dokaz služijo: zdravniška sprave, la ter uradna potrdila šol. upraviteljev, sreskih načelstev in avtentične izjave verodostojnih članov US (zaupnikov).

Poleg denarne podpore se zaveže prosilec povrniti tudi učinkovite upravne, poštne in druge stroške, ki nastanejo zaradi podpore oziroma vračila.

Podpora iz podpornega sklada sme doseči polovično višino posmrtnine onega dne, ko se je prosilec podpora dovolila.

Za podporo prosilec ne potrebuje nikakih porokov, marveč zastavi podpornemu skladu za poročstvo le višini podpore in stroškov odgovarjajoči del posmrtnine in podpiše izjavo, da pristaja na zasedbo plače, ako bi obrokov redno ne vračal.

Podporni sklad se tvori:

1. iz enkratnega obveznega prispevka v znesku Din 60— (šestdeset), ki ga mora plačati vsak član ob vstopu v zadrugo obenem s sprejemnimi pristojbinami. Dosedanji člani zadruga vplačajo ta znesek po izvršeni spremembi zadrugnih pravil v dvanajstih zaporednih mesečnih obrokih po Din 5—;

2. iz daril.

Vplačani zneski ostanejo last podpornege sklada in se v nobenem primeru ne vračajo vplačnikom.

Denarno podporo more prejeti član po 3-letnem rednem članstvu v US; načelstvo pa more v posebno težkih primerih to dobo tudi znižati.

Iz podpornega sklada se prično podeljevati podpore po preteku 12 mesecev od dne, ko je bil ta predlog od oblastve potrjen. Pravilnik za podeljevanje podpor odobri prihodnji občni zbor.

Predlog stvarno in obširno utemeljuje zadržnik tov. Metod Kumelj. Apelira na starejše zadržnike, naj imajo toliko socialnega čuta do mlajših tovarišev, ki bodo plačevali za starejše v veliko večji meri nego

obratno. Mlajši bodo morali plačati v vseh letih do 15.000 Din, starejši pa nikdar toliko. Pomagajo naj torej tudi oni njim s svojo naklonjenostjo in pokažejo, da razumejo njene težnje. Rezervni sklad je zadrugi nujno potreben. Mlajše članstvo hoče imeti še pri življenju nekaj koristi od US. Ako se njegov predlog ne sprejme, bo podobna US uradniškim posmrtnim društvom. Pomisliti je treba na bolezen. Podporni sklad ne bo prav nič tangiral že obstoječega rezervnega sklada US. Ako plača vsak zadržnik 60 Din, da to pri 2500 članih 150.000 Din, kar je že lep denar, ki bi z njim nudili hitro pomoč najpogostejšim. Z ustanovitvijo podpornega sklada ne bi konkurirali hranilnici in posojilnici Učit. konvikt, ki bi itak posojila ne dala bolnemu tovarišu, ker ne more zanj dobiti porokov. Svojemu predlogu doda še dostavek: »Kdor prejme podporo, ne more izstopiti iz zadruga vse do tlej, da jo povrne.« Ponovno apelira na starejše zadržnike, da sprejmejo njegov predlog.

K predlogu so govorili zadržniki V. Sadar, H. Šumer, J. Levec, I. Šmajdek, A. Hren, S. Petrovič, M. Vrbič, A. Volavšek in načelnik Kocijančič.

Predlog je bil sprejet s 40 proti 12 glasovom.

Člani načelstva niso glasovali.

Izplačevanje polovične posmrtnine.

Zadruga članica Marija Polakova je svoj predlog glede izplačila polovične posmrtnine še ob življenju, ki ga je stavila na občnem zboru 1. 1932., umaknila.

KRAJ OBČNEGA ZBORA

Zadržnik Anton Volavšek predlaga k § 30. pravil, naj se vrše občni zbori manjše v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru.

Zadržnik Volavšek utemeljuje svoj predlog.

K predlogu govore še zadržniki Šmajdek, ki je proti, in tov. Dimnik za predlog. Načelnik tov. Kocijančič pojasni, da so prejšnja pravila to predvidevala. Ako se predlog sprejme, je treba dodelati § 30., odstavek 2. še »Celju, Mariboru in Novem mestu«.

Načelnik Kocijančič da predlog zadržnika tov. Volavška na glasovanje. Sprejet je bil z veliko večino navzočih zadržnikov.

Načelnik tov. Kocijančič nadaljuje:

Dnevni red je izčrpan. Z zanimanjem ste zasledovali vsa poročila, se živahno udeleževali debat, izglasovali važne sklepe, podali upravi in načelstvu mnogo dobrih nasvetov in mgljajev za bodoče delo. Prosim, da zanesete dobro misel v vse učiteljske kroge, da pridobite in priglajate US nove člane in da storite vse, kar je v korist zadrugi in posredno nam vsem zadržnikom.

Ne stremimo pa samo za velikim številom članov in za visokimi posmrtninami, imeti moramo krepko zavest, da smo vsi člani ene velike učiteljske družine, kjer delamo vsi za enega, eden za vse.

Zahvaljujem se vsem za lepo udeležbo in zaključim današnji občni zbor z vzklikom: Na veselo in zdravo svidenje na prihodnjem občnem zboru!

Josip Kobal, zapisnikar.—

Po občnem zboru US

Učiteljska samopomoč v Ljubljani je po članih nakazala doslej učiteljskim družinam skoro dva in pol milijona dinarjev posmrtnin. To je znesek, ki opravičuje veliko pozornost in zanimanje za to podporno zadrugo pri članih kot pri nečlanih. Še večje ugodnosti bo US nudila svojim članom poslej. V poročilu o občnem zboru od 14. V. 1933 čitate, kaj in kako se je v zadnji poslovni dobi delalo v zadrugi, kako gospodarilo z zaupanim premoženjem in pa sklepe, ki so jih navzoči zadržniki izglasovali. Na vprašanje: ali je vse to delo rodilo za člane in za zadrugo do-

bre uspehe ali ne, je pravi odgovor lahko pogoditi.

Že nekaj let sem se pretresaval zadržna pravila v upravi kot pri članih. Temu vprašanju in njegovi ugodni rešitvi se je zlasti v zadnjem poslovnem letu posvečala vsa pozornost. Delo ni bilo lahko, odgovornost ne mala. Upoštevati so se morale težkoče na denarnem trgu, člansko gmotno stanje in pa kritični čas, v katerem živimo. Zadržniki US so na občnem zboru izglasovali šest predlogov. Da bodo zadostno obveščeni o veliki važnosti in novih dobrinah tudi oni člani, ki

niso bili na občnem zboru, podam v naslednjem nekaj potrebnih pojasnil.

Prvi predlog je narekovala nujna potreba, da smatramo še nadalje US kot podporno in ne kot izkoriščevalno ustanovo, priglasence pa obvarujemo moralnih grehov. Večletna praksa je pokazala, da je ta dostavek potreben.

V drugem predlogu so se moškimi članom US, ki morajo odslužiti vojaški kadroški rok in niso za tem takoj sprejeti v državno — učiteljsko službo, dovolile potrebne in pravične olajšave k § 7. zadr. pravil.

Poročene učiteljice tvorijo s svojimi otroki — učiteljske družine. Za zadržnike se sprejemajo učiteljice in profesorje svoje proge ter vdove, zato naj dobe prost vstop v zadrugo še neučiteljci — soprogi učiteljice.

Naše sprejemne pristojbine niso bile v potrebnem skladu z dolgo sprejemno dobo od 20. do 45. leta. Član, ki je vstopil v zadrugo z 20. ali 25. letom, je vplačal na rednih članskih prispevkih neprimerno večji znesek kot pa član, ki je bil sprejet s 40. ali 44. letom. To razmerje je socialno in pravično opredelil četrti — prof. A. Sičev — predlog, o katerem podam daljše pojasnilo.

Temeljno načelo za sprejem v US mora biti: Cim prej vstopiš — tem večje ugodnosti imaš. Priglasenci v starosti od 20. do 25. leta imajo nizke sprejemne pristojbine Din 37 — in polno 100% posmrtnino. V nadaljnji sprejemni dobi se zvišajo sprejemne pristojbine dejanskim razmeram primerno. Od 25. do 45. leta se navadnim sprejemnim pristojbinam priračuna dodatek za vsako leto po 150 Din, to je prilično toliko, kolikor plačajo redni člani z letnim članskim prispevkom. Ti dodatki pa postanejo v zadnjih letih sprejemne dobe (n. pr. od 44. do 45. leta 3000 Din), tako visoki, da bi jih marsikak priglasenec ne zmogel v več obrokih. Zato daje US tem priglasencem drugo možnost, da se včlanijo z manjšimi — navadnimi sprejemnimi pristojbinami (glej statistično tabelo k predlogu IV.), njih dediči pa dobe temu primerno manjšo posmrtnino. Za vsako nad 25. leto se obračuna po 1/2% odbitka. Največji odtegljaj (v dobi od 44. do 45. leta) znaša 24%, ki je pa še vedno za 14 Din manjši kot pa vplačilo. Pri izplačilih zmanjšanih posmrtnin bodo nastali presežki, ki se bodo nabirali v starostnem podpornem skladu. Iz tega se bodo ob svojem času jemali zneski za olaj-

šave plačevanja članskih prispevkov za najstarejše člane, ki so najdalje v zadrugi.

Zadruga uprava prejema dan za dnem zaupne prošnje za denarne podpore od bolnih ali v težkih nesrečah se nahajajočih članov. Z nizkimi zneski bi se pomagalo temu ali onemu prošniku. Naša sedanja pravila zabranjujejo vsako izdajanje denarnih podpor. S petim predlogom je otvorila zadruga »novo samopomoč v samopomoči«. Ustanovil se je podporni sklad. Njegov namen je: pomagati potrebnim članom z denarnimi podporami, katere potem brezobrestno vračajo. Vsak član US — novovstopivši s sprejemnimi pristojbinami pri vstopu — bo obvezno vplačal v podporni sklad enkrat za vselej 60 Din (šestdeset), katerega bo uprava porazdelila na 12 mesečnih obrokov po 5 Din. Kdor količjak socialno čuti s svojim bolnim ali v težki nezgodi živečim tovarišem (-ico), ta bo rade volje nakazal ta znesek, saj bo tudi njegov prispevek pripomogel lajšati težko stanje tega ali onega člana, v potrebi pa bo našel sam zaželeno pomoč. Podporni sklad bo imel že po prvem letu lep znesek nad 150.000 Din. Pravilnik za razdeljevanje denarnih podpor, brezobrestno vračilo in potrebne garancije odobri prihodnji občni zbor (v l. 1934.).

Člani US so razdeljeni po vsej dravski banovini. Mnogi so od železnice in od sedeža zadruga tako oddaljeni, da jim ni mogoče ali pa le z velikimi materialnimi žrtvami — udeleževati se občnih zborov v Ljubljani. S šestim predlogom so nazvoči zadržniki spremenili § 30., odst. 2. v toliko, da se vrše občni zbori manjše v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru. Slično določbo so imela pravila US kot društva vseh 34 let — do ustanovitve zadruga.

US je v svoji preosnovi završila važno dobo. Zadržniki — navzočih je bilo 72 — so na občnem zboru javno pokazali, da jim socialni čut do svojega bližnjega — tovariša (-ice) v potrebi ni prazen zvok, saj so izglasovali prve štiri predloge soglasno, zadnja dva pa s štiri petinsko večino. Naloga načelstva in zadrugne uprave v prihodnjem letu bo, da vzpostavi in zgradi US po sprejetih predlogih in s tem pokaže, da je naša stanovsko podporna zadruga zmogla življenja, ki v polni meri vrši predpisano delo. Vse člene US pa prosim, da po svojih najboljših močeh podpirajo zadrugo in ji pridobivajo novih članov.

Iv. Kocijančič.

Obvestila

Članom in priglasencem za Učiteljsko samopomoč. Zadruga uprava je v aprilu 1933. že tretjič poslala tiskovino pristopnica vsem onim članom US, ki jo dotlej še niso splojnene in podpisane vrnili. Danes nam manjka še 18 pristopnic. Ti zamudniki ste napravili zadrugi nepotrebnih stroškov, upravi pa dosti dela. Kdor ne bo v 14 dneh vrnil podpisane pristopnice, bo na seji v juniju 1933. izključen. — Občni zbor US v Ljubljani je 14. maja 1933. spremenil določbe § 13. — pristopnino za nove člane. Te spremembe čakajo na oblastno odobrenje. Tisti priglasenci, ki ste prosili za sprejem v US pred 14. majem 1933. in ste od uprave že prejeli polovične, plačate še stare sprejemne pristojbine, če jih nakažete do konca junija 1933. Teh priglasencev je okrog 100. Priglasenci po 14. maju 1933. dobite obračun za sprejemne pristojbine po oblastni odobritvi novih (popravljenih) pravil. — Po 1. juliju 1933. se računajo za vse priglasence — pred in po 14. maju 1933. — nove sprejemne pristojbine. (Glej sprejeti predlog prof. A. Siča!)

Članom Učit. samopomoči. V teh dneh boste prejeli položnice za 300. in 301. smrtni slučaj, to je Franc Korbar, Dramlje in Avgust Arselin, Ljubljana. Obe izplačani posmrtnini sta znašali Din 25.200—. Članski prispevek za enega člana znaša Din 11—, za zakonske pare Din 21—. Pri pregledu blagajniških knjig in naše denarne zaloge smo ugotovili, da je v tem mesecu prav dosti zaostankov. Uprava je prejela do 23. maja 1933. komaj eno polovico onega zneska, ki je bil od uprave do konca aprila 1933. izplačan. Vljudo prosimo, odzovite se naši prošnji takoj ali vsaj v prvih dneh junija 1933!

Naša gospodarska organizacija

SAMOPOMOČ UČITELJSKIH OTROK V LJUBLJANI,

registr. zadruga z omejeno zavezo ima svoj

REDNI OBČNI ZBOR

v nedeljo 28. maja 1933. ob pol 9. uri v sobi odsekov JUU v Ljubljani, Franciškanska ul. 6.

Dnevni red:

1. Poročilo nač. o poslovanju v letu 1932.
2. Odobritev rač. zaključka za leto 1932.
3. Predlogi.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Računski zaključek za leto 1932. je od 12. maja 1933. pa do občnega zbora na vpogled vsem zadržnikom pri načelniku zadruga g. Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/I.

Predloge k točki 3. dnevnega reda je poslati najkasneje do 20. maja 1933. načelstvu Samopomoči učiteljskih otrok v Ljubljani, Tyrševa cesta 17/I.

Načelnik: Pavel Lavrič, s. r.

Član načelstva: Metod Kumelj, s. r.

—g Učiteljski dom v Ljubljani se prav pristrčno zahvaljuje zborovalcem ljubljanskega učiteljskega društva, ki so zbrali na zborovanju 20. maja 145 Din za dom. — Ostala društva, posnemajte!

—g Delnico PAB Učit. doma v Mariboru je daroval tov. Jože Rainer, šolski upravitelj v Zg. Polskavi. Kdo ga bo posnemal?

—g Učit. domu v Mariboru je darovala skupina tovarišic in dva tovariša, ki so za časa polaganja usposobljenostnega izpita prebivali v domu, znesek 104 Din. V našem domu se vedno bolj pogosto zglašajo tovariši in tovarišice za prenočišča. Doslej je imelo 81 oseb 288 prenočin. Tudi v tem oziru je bil naš dom nujno potreben.

—g Učit. dom v Mariboru je razposlal vsem šolam mariborskega okrožja posebno okrožnico glede sprejema gojencev v prihodnjem šol. letu. Okrožnica je informativnega značaja in namenjena vsemu učitelstvu. Prosim, da jo prečita vsak tovariš (-ica).

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—z Prijavite se! Pred poldrugim mesecem smo razposlali na vse učitelje (-ice) — gospodarske delavce, katerih naslovi so nam bili na razpolago, okrožnico s priloženo prijavnico za organizacijo učiteljev — gospodarskih delavcev. Prejeli smo že lepo število teh prijavnici, vendar pa še vedno ne vseh. Prijavnic še niso poslali niti taki, od katerih smo to najprej pričakovali. — Tovariši (-ice)! Pomislite, kako grdo je biti tako sebičen. Mislite si: »Da le jaz delam in imam korist od tega, učiteljsko združenje pa mi ni nič mar!« Pomislite, da prav lahko in brez vsakega truda lahko koristite vsemu učiteljskemu stanu s tem, če pomnožite število onih, o katerih lahko dokažemo, da delajo in da hočejo delati. S tem, da se ne prijavite, manjšate število, na katero vsak hip lahko pokažemo in za sodbo o nas ne bo merodajno toliko delo posameznika, kakor pa skupno število vseh delavcev našega stanu.

—z Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem XIII. Ljubljanskem velesojm od 3. do 12. junija. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Čehoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamo-reznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom. Opozorjamo na to razstavo posebno učitelje -vrtarje in učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol.

—z Najpraktičnejši pouk o razvoju stanja našega gospodarstva nudi vsem slojem XIII. Ljubljanskim velesojm od 3. do 12. junija. Istočasno pa vzbuja tudi nacionalno zavest, saj je velesojm edini forum, kjer je praktično prikazana delavnost, zmoglost in organizacijski talent Slovenca. Nikomur naj ne bo žal Din 10— za vstop na sejmšče, saj je ta vstopnina v primeri s tem, kar velesojm nudi poučnega in zanimivega, malenkostna. Odložite svoje izlete na prihodnje nedelje in izkoristite čas prireditve velesoja za koristni obisk.

Mladinska matica

»SLOVENE« O »TESLI«

Če človek piše o kakem velikanu elektrotehniku, ki je v zadnjih 50 letih nastala iz skromnega oddelka fizike, je nujno prisiljen podati nekaj osnovnih naukov iz razvoja. Nikjer pa ni opis razvoja tako opravičen, kakor pri N. Tesli, ki je s svojimi genialnimi odkritji dal pogon silnemu razmahu elektrotehnike. Zato je pisatelj izbornu združilo z življenjskim opisom N. Tesle osnovne pojme in nazorno pojasnil, kaj je elektrika, električni tok, indukcija in na kakšen principu delujejo generatorji za istosmerni in izmenični tok. V nadaljnji razvoj pa je odločilno že posegel Nikola Tesla in zato obdeluje pisatelj razvoj hkrati z življenjskim opisom slavnega slovenskega elektrotehnikarja. Nazorno si razlaga in opisuje, kako je N. Tesla odkril monofazne toke, izumil zanje generatorje in motorje. Prav gotovo najzanimivejše poglavje so Teslovi visokofrekvenčni toki in njegova znanstvena raziskavanja, ki so ustvarila podlago moderne radiotehnike. — Osnovne razlage kakor tudi življenjski opis so pisani v poljudnem slogu, tako da bo mladina z veseljem segala po tej tako koristni knjigi. Zgled in delo velikega izumitelja bosta navdušila marsikoga, ki bo hotel v svojem poklicu doseči podobne uspehe. S tem bo knjiga poleg svojega izobraževalnega dosega tudi svoj vzgojni namen, čeprav s tem nečemo trditi, da je tudi starejši ne bo vzel z veseljem v roke in prečital, ne da bi vstal od mize.

KNJIGE MLADINSKE MATICE

1. Kresnice VI.
2. Bogomir Magajna: Brkonja Čeljust-nik.
3. Marija Kmetova: Lovci na mikrobe.
4. E. Deržaj in A. Černejeva: Za vesele in žalostne čase.

Letos bodo prvič vse 4 knjige ilustrirane.

Brkonja Čeljustnik bo imel okrog 20 velikih ilustracij, enega naših najboljših ilustratorjev, Božidarja Jakca. Letos izide prvič v rednih publikacijah slikanica v 4 barvnem tisku na boljšem papirju, ne da bi ceno zvišali.

Otroci se bodo za knjige kar trgali. Prav verjetno je, da publikacije zmanjkajo. V tem primeru jih dobijo le tisti, ki jih pravočasno naročijo.

mm Cenjenim poverjenikom in vsemu učitelstvu v znanje in ravnanje:

1. Knjige Mladinske matice izidejo za Ljubljano, kjer bo prej konec šolskega leta že pred 15. junijem. Kmalu nato se bodo razposlale tudi v druge srece.
2. Knjige dobijo samo oni člani, ki so plačali vseh 9 obrokov po 2.50 Din.
3. Kdor ni plačal vseh števk »Našega roda«, dobi naše redne publikacije le, če naknadno naroči še ostale številke.
4. Novi naročniki se bodo sprejemali le v toliko, kolikor bodo pač knjige na razpolago.
5. Ker sta zmanjkali 1. in 2. številka »Našega roda«, dobijo novi naročniki knjige in 6 številka lista za 1950 Din.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

S 25. seje M. M.

1. Sklene se, da dobijo »Kresnice« novo naslovno stran.

Naslovna stran »Lovcev na mikrobe« naj bo enostavna, morda z malim klišejem.

2. Potrdi se naklada od 21.000 izvodov na navadnem in 100 izvodov na luksuznem papirju.

3. Zaenkrat vezemo 500 izvodov knjig vsake vrste.

4. Naj se vežejo tudi vsi rezervirani izvodi »Našega roda«. Izvodi na finejšem papirju naj se vežejo v celo platno.

Rezervirane izvide »Našega roda« smo dali vezati, večinoma v polplatno, izvide na finejšem papirju pa v celo platno. Nekaj izvodov smo vezali s platnicami posameznih števk, kjer so uganke in križaljke. Šole, ki bi želele raje take izvide, naj to posebe navedejo.

Šolski radio

—r XXXI. teden. V torek dne 30. maja bo predaval g. Miroslav Zor »O vodovju naše zemlje«.

Razpored: 1. Morje; — razmerje med morjem in suho zemljo — globina morja — morska obala — morska sol — toplota morske vode — barva in svetlikanje morja — bi-bavica — morski tokovi in valovanje. 2. Te-koče vode; — izviri, toplice in slatine — po-rečje — razvodje — struga in tok vode — erozija — izliv reke. 3. Jezera; — postanek — velikost — globočina in višina.

V petek dne 2. junija bo obravnaval gosp. Pero Horn vzgojno temo: »Pozabil sem«. Razpored: 1. Uvod. 2. Kdaj in kako pozabim. 3. Nalogo sem pozabil napisati. 4. Kako se odvadim pozabljanja.

Naše šolstvo in prosveta

O SPREJEMU NOVINCEV V GLUHO-NEMNICO ZA ŠOLSKO LETO 1933./34.

Kraljevska banska uprava je določila glede sprejema učencev in učenk v gluho-nemnico nastopno:

V gluho-nemnico v Ljubljani se sprej-majo ob pričetku šolskega leta 1933./34 vno-vi-č gluho-nemi otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov.

Pogoji za pripust k pouku ali za sprejem v zavod so:

1. gluho-nemnost ali tolika stopnja gluhosti, da se otrok s poslušom ne more naučiti gla-sovnega govora;
2. izpolnjenost sedmo in še neprekoračeno deseto leto življenja;
3. primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje.

Od sprejema so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci, potem otroci, ki so neozdravljivo bolni ali pa imajo težke telesne hibe. Prav tako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila so nezmožna, da bi se naučili glasovnega govora, nadalje otroci, ki so zelo kratkovidni in otroci, ki močijo posteljo.

Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v za-vodu, dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času.

Gojenci, katerih starši so zmožni plače-vanja, morejo za dobo svojega izobraževanja dobivati stanovanje in hrano v zavodu proti plačilu zneska, ki ga določi oblast sporazumno s starši.

Če se dokaže ubožstvo, se preskrbovalni stroški lahko znižajo ali popolnoma izpregle-dajo.

Notranji gojenci dobivajo vso preskrbo v zavodu, vendar jih morajo tisti, ki so jih

dolžni preživljati, preskrbeti za vrhno obleko, obutvijo, potrebnim perilom i. dr. Notra-nji gojenci morajo prinesiti s seboj v zavod nastopne potrebščine v dobrem stanju in za-znamovane, in sicer dečki: 2 gornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, 2 para čevljev, co-pate, 4 srajce, 4 spodnje hlače, 4 pare noga-vic, 6 žepnih robcev, 2 rjuhi in če mogoče, odejo, 2 brisači, dežnik, krtačo za čevlje in obleko, ščetko za zobe, loščilo in košček mi-la; deklice: 2 gornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopo, 2 para čevljev, copate, 4 srajce, 4 spodnja krila, 4 hlače, 3 naprsne jo-pice, 3 predpasnike, 4 pare nogavic, 6 žepnih robcev, 2 rjuhi, in če mogoče odejo, 2 brisači, dežnik, krtačo za obleko in čevlje, ščetko za zobe, loščilo in košček mila.

Prošnje za pripust k pouku ali za spre-jem notranjih gojencev v zavod naj se vložijo do dne 5. junija 1933 pri podpisnem rav-natelju.

Prošnje je opremiti z nastopnimi listi-nami:

- a) z rojstnim listom,
 - b) z izpričevalom o cepljenih kozah,
 - c) z zdravniškim izpričevalom o gluho-nemnosti z napovedjo, kako je nastala, o te-lesni zmožnosti in duševni normalnosti,
 - d) s šolskim naznanili, če jih otrok ima.
- Kdor prosi, da bi se otrok sprejel za no-tranega gojenca, mora vrhu tega priložiti iz-kaz o imovini ali zavezano pismo, da bo pla-čeval letno oskrbnino, ki jo določi kraljevska banska uprava v Ljubljani, ali pa naj priloži ubožno izpričevalo, napravljeno v zakoniti obliki. Ravnateljstvo si pridržuje pravico, da se prepiša o točnosti imovinskih podatkov. Šolska upraviteljstva naj objavijo gornji razglas na krajevno običajen način zlasti staršem šolobveznih gluho-nemnih otrok.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

PROSVETNA UPRAVA IN ŠOLSKO NAD-ZORSTVO V GRČIJI.

Ne gre tu za državo, ki stoji danes na čelu ljudske kulture in civilizacije in kjer so se porodile nove pedagoške misli in nove oblike in prakse. Morda ravno radi tega bo in-teresantho pogledati na kak odziv so naletele nove teorije in prakse v sosednji balkanski državi, katere življenje se ne razlikuje mnogo od našega.

V proučevanju teh razmer pade tujuv v oči posebno velika pažnja, ki jo posvečajo pedagoški izobrazbi srednješolskih profesor-jev. V to svrhu so osnovane tri ustanove: proforska šola, pedagoška akademija in dve eksperimentalni šoli. Proforska šola traja dve leti in jo morejo obiskovati vsi srednje-šolski profesorji do 40. leta. Ves ta čas imajo dopust s celotno plačo. Povrnejo se jim tudi potni stroški za potovanje v Atene, kjer se ta šola nahaja, kakor tudi povračilo potnih stroškov nazaj na službeno mesto. — Peda-goška akademija traja tudi dve leti in je na-menjena samo onim profesorjem, ki želijo poučevati na učiteljskih šolah. Kandidati mo-rajo imeti univerzitetno diplomu. Ta šola ni isto, kot so naše pedagoške šole. Vsako leto sprejme do 60 slušateljev z istimi olajšavami, ki jih imajo tudi slušatelji proforske šole. Ta akademija je osnovana z namenom, izve-sti reformo osnovne šole v smislu novih pe-dagoških idej: novo šolo morejo ustvariti sa-mo novi učitelji; medtem nastane vprašanje, ali morejo priti novi učitelji iz šole, v kateri poučujejo stari profesorji t. j. profesorji s

Prosvetni sveti in nadzorniški sveti.

Takoj po Balkanski vojni, ki je prinesla Grčiji znatno razširjenje teritorija, je bila iz-vršena že v maju 1914. prva kodifikacija raz-nih predpisov o prosvetni upravi in nadzor-stvu. Tedaj je bil ustanovljen poseben pro-svetni svet, kot organ osrednje prosvetne uprave.

Ta zakon vsebuje sledeče oddelke:

1. Prosvetni svet; 2. nadzorniški sveti in nadzorniki osnovnih šol; 3. Višji nadzorniki osnovnega šolstva; 4. Oblastni prosvetni in-spektorji; 5. Higijenska služba v šolah; 6. Za-časne odredbe.

Prosvetni svet ima 12 članov s sedežem v ministrstvu prosvete. On daje svoje mišlje-nje o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na pro-sveto; pripravlja načrte zakonov, pravilnikov in navodil, kakor tudi učne načrte in progra-me za osnovne in srednje šole; vrši nadzor-stvo nad inspektorji in nadzorniki, kakor tudi nad učiteljskimi šolami (nadzorstvo gimnazij pripada oblastnim inspektorjem); predlaga tu-di nastavitvev in premeščanja inspektorjev in nadzornikov, učnega osebja učiteljskih šol in njihovih vadič, kakor tudi profesorjev sred-njih šol; on odloča tudi o njihovem kaznova-nju in odpustu. Odloke prosvetnega, kakor tudi odloke o napredovanju učitelstva, ki so sestavljeni na podlagi razpisa, — »je dolžan minister izvršiti tekom 15 dni po prejemu«.

Polagoma je bilo dodeljenih svetu še več drugih administrativnih poslov in je zaradi tega ta zanemarljiv svoj namen, prosvetnega svetovaleca. Kritika njegovega neuspeha v tem pogledu je zalegla in potreba reorganizacije prosvetnega sveta je povsem dozorela že po svetovni vojni. Zaradi nerednega stanja v dr-žavi je prišlo do take reorganizacije šole leta 1928., a končna oblika je bila podana tej usta-novi šele leta 1932. v novi kodifikaciji pred-pisov v prosvetni upravi in nadzorstvu (za-kon z dne 16. aprila 1932.).

Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica štev. 44

S tem novim zakonom je prejšnji prosvet-ni svet razdeljen na tri dele: glavni prosvetni svet (I), posvetovalni prosvetni svet (II), in administrativni ali upravni prosvetni svet (III). Uvajajo se tudi nadzorniški sveti za srednje šole. Posebno poglavje je posvečeno nastavitvam in premeščanju učiteljstva.

Glavni prosvetni svet daje samo glavne direktive za prosvetno politiko v smislu pro-svetnih potreb države, poleg ostalega odreja tudi vrste in tipe šol, kakor tudi njihovo šte-vilo; on odloča o ukinutvi šol in predlaga otvarjanje novih, razen osnovnih, in od 1932/33 šol. leta ne more biti otvorena brez njegovega predloga, razen osnovnih, nobena druga šola. Njegovi odloki o ukinutvi šol so obvezni.

Sestaja se dvakrat letno: 20. oktobra, ko odreja samo komisije za proučevanje, voli po-ročevalce in ugotavlja dnevni red za drugi sestanek to je 1. aprila, ko zaseda 15 dni. Vsak član dobiva po 200 drahem za vsako sejo. Sklepi glavnega prosvetnega sveta se skupno z vsemi referati tiskajo v posebni knjigi.

Poleg večjega števila prosvetnih uradni-kov, prihajajo v sestav glavnega prosv. sveta kot njegovi člani tudi predsednik kmetijske, trgovske, industrijske, tehnične in obrtne zbornice v Atenah, poleg tega zastopnik zve-ze mest in zastopnik splošne delavske zveze.

Posvetovalni prosvetni svet je podedoval od prejšnjega prosvetnega sveta povsem strokovne pedagoške posle: on pripravlja na-črte zakonov, pravilnikov, razpisov in nasve-tov, kakor tudi učne načrte in programe za osnovne in meščanske šole; odreja knjige, ki jih je treba prevesti za učitelje in ocenjuje predložene rokopise. itd.

Ta svet ima 5 članov, 4 moške in 1 žen-sko, ki sme biti tudi diplomirana učiteljica. Vsi člani pa morajo imeti dovršenih najmanj po dve leti pedagoških ali filozofskih študij v Evropi ali v Ameriki.

Člani tega sveta ne smejo sami predlagati učnih knjig v odobritev, niti tedaj, ako so svoje pravice prenesli na drugega.

Upravni prosvetni svet ima 10 članov, 8 rednih in 2 izredna, deli se na dva odseka, za srednje in osnovno šolstvo, od katerih ima vsak po 4 redne in po 1 izrednega člana. Te volijo učitelji srednjih odnosno osnovnih šol in to za dve leti, za kateri čas sprejemajo ti delegati dvojne mesečne prejemke. Učitelj, ki je voljen za delegata, je moral dovršiti dve leti »Preobrazbe« na univerzi ali pa imeti 10 let službe in najmanj rang sekretarja 1. raz-reda.

Predloge upravnega prosvetnega sveta, kakor tudi nadzorniških svetov, more mini-ster osvojiti ali pa zavrniti, »dolžan« pa je iz-vršiti sklepe tekom 15 dni po prejemu. Isto velja tudi za predloge o napredovanju, ako so sestavljeni na osnovi razpisa.

—z

Stanovska organizacija JUU iz društev:

VABILA:

— SRESKO DRUŠTVO JUU — LJUB-LJANA OKOLICA — VZHODNI DEL zbo-ruje v soboto, dne 3. junija t. l. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah — s sledečim dnevnim redom:

1. Predsednikovo poročilo.
2. Kmetijsko predavanje.
3. Volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino.
4. Raznosterosti.

Prosimo članstvo za točen obisk.

Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA se udeležijo odkritja spominske plošče tov. Franju Lovšinu, častnemu čla-nu tega društva, 4. junija 1933, ki jo odkrije občina Vinica svojemu dolgoletnemu in za-sluznemu učitelju v znak hvaležnosti. — Spored:

1. V soboto, na predvečer: Razsvetljava in bakljada.
2. V nedeljo rano zjutraj budnica.
3. Sprejem gostov.
4. Odkritje spominske plošče ob 11. uri: a) pesem, b) slavnostni govor, c) ostali go-vorniki, d) odkritje plošče z govorom viniškega župana, ki kot tak obenem sprejme ploščo v varstvo, e) pesem.
5. Skupni obed.
6. Prosta zabava.

Tovarišice in tovariši! Dolžnost nas vseh je, da s svojo udeležbo počastimo odkritje spominske plošče pokojnemu vnetemu kulturnemu pionirju, ki je v težkih prilikah, a z vztrajnim delom pripomogel k podvigu ugleda našega stanu in napredku naroda v Beli Krajini, med katerim je služboval.

Ljubič Matko, t. č. predsednik. Ela Čampa, t. č. tajnica.

POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 8. aprila 1933. v Murski Soboti. Navzoča sta bila 72 člana (-ici).

Po otvoritvi je tov. predsednik poročal o sprejetem fin. zakonu za l. 1933./34., v kolikor vsebuje spremembe, ki zadevajo narodno šolo in učiteljstvo. Starosta Sokolskega društva v Murski Soboti gosp. geom. Pertot je govoril o smernicah in organizaciji narodno - obrambnega in obče kulturnega dela v tukajšnjem sre-zu. Podčrtaval je zlasti važnost šole, knjižnic in društev pri tem delu. Tov. Gabrijelčič je poudaril veliki vzgojni in propagandni pomen slovenske pesmi. Tov. tajnik je poročal o an-

Oddelek za učila

Ljubljana
Maribor

keti z narodno - obrambnimi društvi dne 12. marca t. l. Osvojil se je predlog, naj se radi enotnosti in ojačenja narodno - obrambnega dela oživi v društvu odsek za obmejno šol-stvo, v katerega pridejo tov. Vertiš, Tomšič Z., Stanjko, Sobanova, Droč, Lapajne, Veit, Erniša.

Prečitan in sprejet je bil zapisnik o zad-njem zborovanju. Članstvo je vzele na zna-nje vse došle dopise. Pravnega referenta dru-štvo odklanja. Protituberkulozno ligo so pri-pravljeni podpirati tov. Furek, Miklavč, Hi-ma, Šavli. Sreski kmetijski referent je bil po-vabljen, da sodeluje pri učit. zborovanjih. Gradivo za zbirko narodnega blaga iz Prek-murja naj pošiljajo nabiratelji tov. Horvat B. Društvo je mnenja, da je absolutno potrebno ustvariti tudi »zakonito podlago«, da se avto-matično upokojijo tovariši (-ice) s polnimi službenimi leti. Članstvo soglaša z resolucijo Učit. društva za Maribor - mesto v zadevi od-pustitve poročenih učiteljev.

Sledili sta tajniško poročilo o delu od-bora, stanju pri sekciji in osrednjem odboru

JUU in poročilo tov. blagajnika, ki kaže, da sta izstopila iz društva radi izterjanja dolga na zaostali članarini iz prejšnjih let. Ferjan in Vaupotova. K blagajniškemu poročilu so se oglašili tov. Lapajne, Štubel, Titan in Bračko.

Tov. nadzornik je govoril o razstavi šolskih vrto in omenil, da bo razgovor o tem ob priliki vrtnarskega tečaja v Puconcih dne 12. aprila t. l. Tovariši vrtnarji, ki bi hoteli razstaviti slike vzornih šolskih vrto, drevesc, špalirjev, šolskih poslopj itd., naj se obrnejo na tov. Antauerja, ki bo izvršil fotografije brezplačno.

Tečaj za moderna ročna dela bo vodila tov. Žejnova na drž. narodni šoli v Murski Soboti v nedeljo 7. in 14. maja.

Tovariš nadzornik je poročal o predlogu reorganizacije šol v tukajšnjem srezu. Pojasnjeval je tudi postopek prepisa šolske imovine in ureditev iste v krajih, kjer so šolska poslopja farna ali občinska last.

Prihodnje zborovanje bo v Gor. Lendavi. Fr. Gabrijelčič, s. r., Andrej Šavli, s. r., predsednik. tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KONJICE je zborovalo 12. novembra 1932, 11. februarja 1933 in 27. marca 1933 v dvorani Narodnega doma v Konjicah. — Udeležba večinoma dobra.

Na teh zborovanjih so se razpravljale tekoče zadeve, sprejelo pa se je tudi več od članov predlaganih predlogov.

Predlog tov. Kontlerja: »Naš rod« naj se loči od publikacij Mladinske matice in naj bo nivo čtiva »Našega roda« primeren za podeželske šole.

»Spomenico« članstvo v navdušenjem sprejme in sklene poslati sekciji primerno resolucijo.

Tov. šol. nadzornik Gselman stavi predlog za sekcijo glede večje poštinske prostosti za šolska upraviteljstva.

Učiteljsko odločno odklanja, da bi se občinam dala na prosto voljo določitev kuriva učiteljsvu.

Sekcijo je opozoriti na članek »Poslanec g. Koman za učitelje, ki so brez službe« v »Kmetijskem listu« št. 5. od I. II. t. l.

Društvo načelno sprejme predlog sekcije glede pravnega konzulenta s pripombo, da se prispevek zanj zniža in da plača zanj oni, ki ga bo potreboval, večji znesek.

V debati o učnih načrtih sta posebno sodelovala tov. sres. šol. nadzornik Gselman in tov. Kontler. Zadnji se posebno pohvalno izrazi o učenem načrtu za osnovne šole. Enotno mišljenje zborovalcev: Učni načrt za višjo narodno šolo je preobširen in neizvedljiv v tej obliki, dokler ni popolnih osemrazrednic.

Društvena knjižnica se priključi uradni knjižnici.

Soglasno sprejeta resolucija: Protestiramo proti temu, da bi se s pastirskim listom, prečitanim 8. I. t. l. po naših cerkvah, napadalo in blatilo Sokolstvo, ki je prva naša narodna in vzgojna organizacija, uveljavljena celo z državnim zakonom.

Obsojamo razdiralna dela punktašev proti jedinstvu kraljevine od strani gotovih oseb.

Zadnje zborovanje se je vršilo ob priliki konjiških gospodarskih dni. Na dnevnem redu so bila predvsem gospodarsko-kmetijska predavanja. Za sres. kmetijski odbor je go-

voril njegov predsednik g. Križnič, ki nam je orisal delo in smernice istega in vabil na sodelovanje. Sres. kmet. referent g. Nemec predava o temi »Reorganizacija kmetijstva in učiteljsvo« s posebnim ozirom na živinorejo, sadjarstvo in perutinarstvo. — Sres. veter. referent g. Kulterer poroča o raznih družtvih za rejo in varstvo živali in opozarja na postopek pri kužnih obolenjih živine. — Vsi trije gg. predavatelji so za svoja izvajanja želi zaslužena priznanja.

Na tem zborovanju sta bili sprejeti sledeči resoluciji:

1. Postopek pri penzioniranju naj se uredi tako, da se v času, ko se ustavijo upokojencu aktivni prejemki, nakažejo istočasno pokojninski prejemki.

2a) Poročene učiteljice oz. učiteljski pari odločno zavračajo neosnovani članek tovariša »B« v 26. šte. »Učiteljskega tovariša«.

b) Obžalovanja vredno je dejstvo, da se ravno v učiteljskem stanu često najdejo tovariši, ki pljujejo v lastno skledo.

c) Ne odobravamo postopanja uredništva »Učiteljskega tovariša« kot glasila JUU, ki je otvorilo z gori imenovanim člankom debato o predmetu, o katerem naj bi ne bilo vsaj javne diskusije.

H. Schell, predsednik. Maks Sekirnik, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je zborovalo dne 6. maja 1933. v Hinhah ob najlepšem vremenu in številni udeležbi. Navzočih je bilo 27 članov, to je 76%.

Tov. predsednik otvori zborovanje ter pozdravi zborovalce, ki so v tako lepem številu posetili Hinhje, najvišjo postojanko Suhe krajine. Zlasti pa pozdravlja dve novo - vstopivši tovariši iz Zagradca gđ. Pavlo in Maro Vilhar. Nato preide na dnevni red:

ad 1.) Tov. predsednik prečita poročilo sekcije, tiče se podpisovanja adrese na Nj. Vel. kralja ter pismo podstaroste Sokola K. J. glede spomenice jugoslov. škofov, nanašajočo se na S. K. J. ter odgovor sekcije na to pismo.

Predlog Mladinske matice, da bi se knjige Mladinske matice izdale šele v septembru, je bil odklonjen. Knjige naj se izdajo kot običajno ob koncu šolskega leta.

Termin za ban. skupščino naj določi sekcija sama po svoji uvidevnosti. Kot delegata za ban. skupščino določi društvo tov. Korenčana.

Ob razpisu službenih mest sporoča sekcija, da ima posebne zaščitne pole za proslce družinske očete.

Upok. tovariš Horvat se je obrnil na učit. društvo s prošnjo, naj bi določilo iz svojih vrst dva poročevalca glede treznostnega vprašanja na kmetih. To nalogo sta prevzela tov. Baškovič iz Doberniča in tov. Arzenšek iz Ajdovca. Potem je bil razgovor o tem, kaj bi se poslalo na vrtnarsko razstavo.

ad 2.) Predaval je tov. Žumer: Upliv časa na mladino in nje vzgojo.

Ysestransko dobro obdelano in lepo zasnovano predavanje, ki je za današnje čase silno aktualno, so poslušali zborovalci z velikim zanimanjem in pritrjevanjem. Tovarišu Žumru za njegovo lepo predavanje najlepša hvala!

ad 3.) Predavala je tov. Milica Kezele: Nekaj misli o kazenskem zakoniku maloletnikov in učitelj.

Predavateljica je zbrala res svojevrstno temo in obravnavala problem, ki ni tako običajen, zato pa tem bolj zajemljiv za učitelja, zlasti še oni del, ki obravnava razmerje šol. otroka do kazenskega zakonika.

Tov. Kezeletovi so izrekli zborovalci priznanje in zahvalo.

ad 4.) Predlogi za ban. skupščino:

Težka zadeva: Učiteljice, ki so poročene z dobro situiranimi možmi, naj se reducirajo. Enako naj se reducirajo tudi pokojnine onim še mladim upokojenim učiteljicam, ki so dobro poročene in njih pokojnina ne pomenja doneska njih življenjski nujnosti.

Da se omeji učit. brezposelnost, naj se zasedejo vsa mesta. Prenapolnjeni razredi naj se razbremenijo in otvorijo vzporednice.

Upokoje naj se vsi oni učitelji, ki imajo že 35 službenih let in so že dosegli 5. skupino.

Nastavljajo naj se v prvi vrsti učitelji vojak, ki so doslužili kaderski rok, potem pa socialno šibkejši in potrebnejši.

Vsa izpraznjena mesta naj se razpišejo.

Napravi naj se vloga na pristojno oblast, da bi dobilo učiteljsvo polovično tarifo pri ban. in državnih zdravnikih ob morebitni ordinaciji.

Prihodnje zborovanje učiteljskega društva bo meseca junija v Zagradcu.

J. Mervar, Rafaela Hrovatova, t. č. predsednik. t. č. tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 6. maja 1933 v Radomljah.

Prva točka dnevnega reda je bilo predavanje sreskega kmetijskega referenta gosp. Hladnika: Asanacija vasi. G. predavatelj je pozdravil odlok banske uprave, ki je določila, da sodeluje učiteljsvo s sreskimi kmetijskimi referenti v svrhu zboljšanja kmetijstva. Da je naš narod v gospodarskem oziru v zastanku, je vzrok, da je združništvo, ki je bilo pri nas krasno, vpeljano pred vojno, po vojni zamrlo. V povojni dobi je kmet brezskrbno zapravljal svoje imetje, namesto da bi ga izboljšal. Če bi se narod oprijel združništva, bi stal boljše kot stoji. Za vzgled naj nam bodo v tem primeru Čehi, Danci, Švircarji in Nemci. Dolžnost vseh kulturnih delavcev je, postaviti podeželskega človeka na ono stališče, ki mu pritiče. Naše delo ne sme biti časopisna reklama, ampak mora biti v dobrobit kmetijskega gospodarstva. Kje hočemo začeti? Treba je narod probujati in poučevati združništvo. Edini spas je v združništvu. Začeti je treba splošno propagando in asanacijo vasi. Asanacija se lahko vrši na poljih, travnikih, pri sadjarstvu in pri naših gospodarskih dvorcih. Asanacija naših dvorcev bi kmetu najbolj pripomogla. Statistika naših dvorcev nam pove, da imamo opraviti z malim človekom. Narodno-gospodarski kapital je gnoj. Čim več ga je, čim boljši je, tem boljša bo kulturna zemlja. Vsota vrednosti gnoja, ki ga gre v nič, je velika. Slaba gnojščica so pri nas največja hiba, moralna in faktična škoda. Dokler kmet ne bo temeljito izrabljaj kapitala iz svoje zemlje, ne bo uspel. Kr. banska uprava daje podpore za ureditev gnojšč. Ljudem je treba predočiti važnost gnojšč. G. predavatelj želi, da pomaga vsak po svojih močeh in dela na povzdigi našega naroda.

V debato, ki je sledila predavanju, so posegli tov. Toman, Hrovat, Trobiš, Horn, Arrigler. G. sreski kmetijski referent je razložil nato preprosto gnojščice in ga tudi narisal.

Tov. Mayer je izrazil željo, da bi se referat ponatisnil v »Prosveti«.

Tov. predsednik se je slednjič zahvalil g. predavatelju za zanimivo predavanje z željo, da bi se odborniki pri kmetijskih družbah oprli na učiteljsvo.

Nadalje so se obravnavali došli dopisi.

Sklenilo se je, da se društvo strinja s predlogom glede pravnega konzulenta.

Glede izdajanja knjig Mladinske matice se je sklenilo, naj se knjige razpošiljajo kot doslej.

Nato se je zborovanje zaključilo.

A. Arrigler, preds. Gizela Ušeničnik, tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

—k Zbori. Revija nove zborovske glasbe, urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Letnik IX., šte. 2. Vsebinska glasbenega dela: A. Gröbming »Vetrič«, V. Mirk »Po gradini« (moška zbor), I. Ocvirk »Na rožnem trgu«, I. Kenda »Pesem o pelinu«, I. Mustac »Cvele so nam te modre vijolice«. Vsebinska književne priloge: Dr. Josip Mantuani, nekrolog. Z. Prelovec, Davorin Jenko. Rubrike. Naši skladatelji. Iz naših organizacij in društev. H. Družovič: 70-letnica prvega slovenskega pevskega nastopa v Mariboru. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnistva. Vse lanske naročnike lepo prosimo, da čim prej poravnajo naročnino v znesku 50 Din za leto 1933. Št. poštno ček. urada je 12134. Pevski zbori, pevke in pevci ter ljubitelji naše lepe pesmi! Naročite se na »Zbore«, pridobite jim novih naročnikov, da bodo mogli tudi v bodoče redno in v čim večji obliki izhajati.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Na birmo

ostanejo najlepši spomini: ure, zlatnina, katero najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC Ljubljana, Stari trg 9

ZA ČASA

LJUBLJANSKEGA VELESEJMA

nudim v paviljonu Vinko Bon na veseličnem prostoru šolski mladini kosilo za Din 5.— in učiteljsvu popust. — Naročilo po dopisnici, ali par ur preje v paviljonu.

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katero je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske nemške
srbohrvaške francoske
češke angleške

in druge

knjige

šolske

znanstvene muzikalije
leposlovne revije

Šolske in pisarniške potrebščine, zvezke in noteze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

KNJIGARNA
UČITELJSKE
TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

Napravite izlet na Bled!

Hotel na blejskem gradu nudi vsakemu izletniku višek zadovoljnosti. Razgled na vso okolico, Julijske Alpe in Karavanke. Poleg tega cene znižane tako, da je omogočen izlet najskromnejšemu izletniku

CENIK	Zajtrk: kava, mleko, čaj, 2 kruha	Din 2—
Kosilo I. vrste:	Juha, pečenka, 2 priloge, močnata	14—
II. "	Juha, govedina, 2 priloge	8—
III. "	Juha, 2	5—
Večerja I. vrste:	pečenka, solata, desert	8—
II. "	Rižota s solato ali golaž s krompirjem	6—
Okrepčilo:	Malinovec ali limonada	2—
Ležišče za osebo s perilom		5—
" " na žimnicah		3—

Pri udeležbi 30 učenčev in naročilu I. vrste, dobite 2 uč. gratis

Na željo tudi vožnja po jezeru za osebo Din 2—
Se priporoča Uprava HOTELA GRAD — Bled

Damske plašče za Veliko noč

v veliki izbiri po izredno nizkih cenah tudi na obroke dobite pri

Izdelujemo tudi po meri

NOBLESSE

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 4

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

Avgust Agnola

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 10.

Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

Proračun — učila

Kje imajo posebno pripravna učila? — Kje dobite učila za računstvo, čitanje, nazorni nauk, prirodoznanost, fiziko, kemijo, zemljepis, zgodovino in še za mnogo drugega? — Kje nudijo preprosta in zato najbolj pripravna učila za šolo?

Vse to Vam nudi:

UČITELJSKA TISKARNA - Oddelek za učila

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6 — MARIBOR, Tyrševa ulica št. 44